2015

PRIVATE EDUCATION ASSISTANCE COMMITTEE
Trustee of the Fund for Assistance to Private Education

DEPARTMENT OF EDUCATION

LEARNING MODULE

Araling Panlipunan G10 | Q1

Mga Isyu at Hamon sa Kapaligiran

PEAC
PRIVATE EDUCATION ASSISTANCE COMMITTEE
Trustee of the Fund for Assistance to Private Education

PEAC National Secretariat
Units 2505-2507, 25th Floor Philippine AXA Life Centre
1286 Sen. Gil Puyat Avenue corner Tindalo St., Makati City
Tel No.: (02) 8-570-7322
Fax No.: (02) 8-511-7695

NOTICE TO THE SCHOOLS

This learning module (LM) was developed by the Private Education Assistance Committee under the GASTPE Program of the Department of Education. The learning modules were written by the PEAC Junior High School (JHS) Trainers and were used as exemplars either as a sample for presentation or for workshop purposes in the JHS In-Service Training (INSET) program for teachers in private schools.

The LM is designed for online learning and can also be used for blended learning and remote learning modalities. The year indicated on the cover of this LM refers to the year when the LM was used as an exemplar in the JHS INSET and the year it was written or revised. For instance, 2017 means the LM was written in SY 2016-2017 and was used in the 2017 Summer JHS INSET. The quarter indicated on the cover refers to the quarter of the current curriculum guide at the time the LM was written. The most recently revised LMs were in 2018 and 2019.

The LM is also designed such that it encourages independent and self-regulated learning among the students and develops their 21st century skills. It is written in such a way that the teacher is communicating directly to the learner. Participants in the JHS INSET are trained how to unpack the standards and competencies from the K-12 curriculum guides to identify desired results and design standards-based assessment and instruction. Hence, the teachers are trained how to write their own standards-based learning plan.

The parts or stages of this LM include Explore, Firm Up, Deepen and Transfer. It is possible that some links or online resources in some parts of this LM may no longer be available, thus, teachers are urged to provide alternative learning resources or reading materials they deem fit for their students which are aligned with the standards and competencies. Teachers are encouraged to write their own standards-based learning plan or learning module with respect to attainment of their school's vision and mission.

The learning modules developed by PEAC are aligned with the K to 12 Basic Education Curriculum of the Department of Education. Public school teachers may also download and use the learning modules.

ARALING PANLIPUNAN 10

Modyul 1: Mga Isyu At Hamon Sa Kapaligiran

Aralin 1: Kahalagahan ng Pag-aaral ng mga Kontemporaryong Isyu

☑ Panimula at mga Pokus na Tanong

Sa modyul na ito ay inaasahang matututunan mo ang proseso ng pagbibigay katuturan o paliwanag sa mga isyung nagaganap. Matutunan mo rin ang paraan ng pag-iimbestiga at paghahanap ng mga posibleng tugon ng mga mamamayan at ng pamahalaan sa mga isyu.

Sasagutin mo rin ang katanungang ito: *Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?*

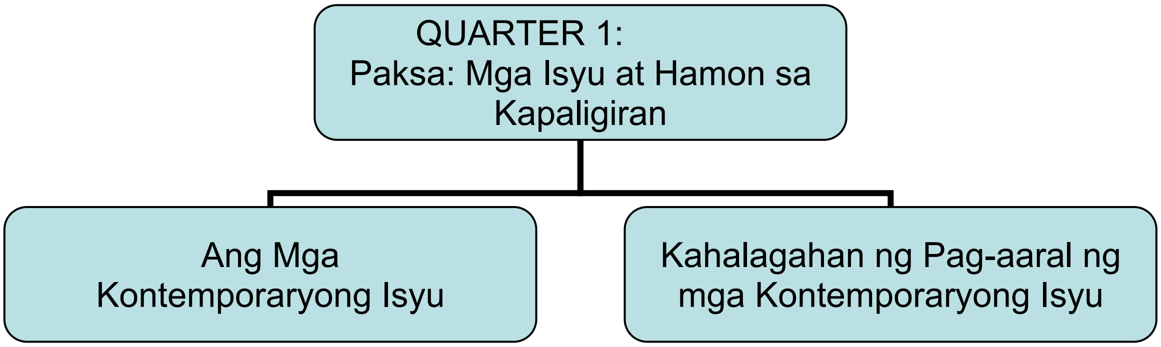
☑ Saklaw Ng Modyul

Ang modyul na ito ay naglalaman ng mga sumusunod na aralin:

Quarter 1: Aralin Blg.	**Pamagat**: MGA ISYU AT HAMON SA KAPALIGIRAN	**Matutuhan mo ang…**
1	Kahalagahan ng Pag-aaral ng mga Kontemporaryong Isyu	• Naipapaliwanag ang konsepto ng Kontemporaryong isyu • Nasusuri ang kahalagahan ng pagiging mulat sa mga kontemporaryong isyu sa lipunan at daigdig.

☑ Concept Map Ng Modyul

Ito ang simpleng *concept map* ng mga araling tatalakayin sa modyul na ito.

☑ Inaasahang mga Kasanayan

Upang mahusay na masagutan ang modyul at malinang nang lubos ang iyong pag-unawa, kinakailangang tandaan at gawin mo ang mga sumusunod:

1. Nakapagsasaliksik ng mga datos.
2. Napapahalagahan ang kapaligiran.
3. Nakagagawa ng mga grapikong pantulong sa pag-unawa
4. Nakapagpapaliwanag ng mga datos
5. Nakagagamit ng mga materyales mula sa teknolohiya.
6. Nakapagsusuri ng mga dokumento.
7. Nakabubuo ng konseptong mapa.
8. Nakikilahok sa pangkatang talakayan.
9. Nakalilikha ng mga alternatibong sitwasyon.

1.

PANIMULANG PAGTATAYA

Alamin natin ngayon kung may kaalaman ka sa araling tatalakayin sa pamamagitan ng pagsagot sa panimulang pagtataya. I-klik lamang ang titik ng wastong sagot at sagutan lahat ang mga tanong. Pagkatapos ay makikita mo ang nakuha mong iskor. Tandaan mo ang mga aytem at mga tanong na hindi mo nasagot. Malalaman mo ang wastong sagot habang pinag-aaralan mo ang modyul na ito.

Kung handa ka na, i-klik ang SIMULA.

Basahing mabuti ang mga sumusunod na tanong, I-klik ang titik ng wastong sagot.

PAUNANG PAGSUSULIT

1. Alin sa mga sumusunod ang angkop na kahulugan ng kontemporaryong isyu?
   a. Nakasentro ito sa iisang aspeto at iilang grupo ng tao ang nakakaranas
   b. Apektado ng isyu ang mayorya o nakararaming tao sa mundo.
   c. Ito nararanasan sa kasalukuyan, may iba't-ibang aspeto at maaring hindi lahat ng tao ay apektado nito.
   d. Pangyayari sa nakaraan na bumabalik at uling nararanasan nga tao.

2. Sa mga sumusunod na suliraning pangkapaligiran, alin ang hindi nararanasan ng Pilipinas?
   a. El Nino
   b. Desertification
   c. Soil Erosion
   d. Deforestation

3. Aling impormasyon ang hindi matatagpuan sa Project NOAH website? - Acquire
   a. Mga lugar sa Pilipinas na binabaha.
   b. Mga lugar sa Pilipinas na maaaring makaranas ng pagguho ng lupa.
   c. Mga lugar sa Pilipinas na dadaanan ng isang bagyong padating.
   d. Mga lugar sa Pilipinas na tatamaan ng isang lindol.

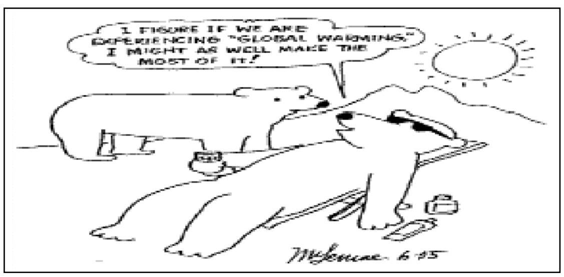
4. Anong ahensya ng pamahalaan ang nagbibigay ulat sa kalagayan ng panahon?
   a. DSWD
   b. DOH
   c. PAGASA
   d. PHIVOLCS

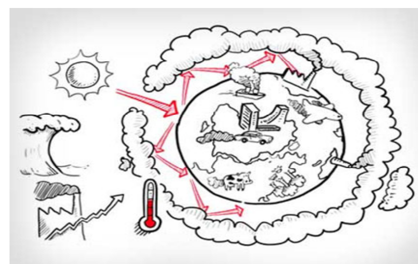
5. Ano ang ipinapahayag ng larawan tungkol sa gawi at pananaw ng tao sa mga problema o isyu?

a. Direktang tinutugunan ang isyu gamit ang kaalaman sa tulong ng teknolohiya.
b. Makinig sa iba't-ibang tao upang magkaroon ng balanseng pananaw sa isyu.
c. Maaglaan na panahon sa pamuuni-muni para alaman ang sagot sa problema.
d. Iwasang madiktahan ng ibang tao.

6. Ano ang nais ipahayag ng larawan tungkol sa klima?

a. Masasanay rin ang mga nilalang sa daigdig sa nagbabagong panahon.
b. Nagkakaroon ng epekto sa paraan ng pamumuhay ng tao at mga hayop ang nagbabagong klima ng daigdig.
c. Magiging mainit ang daigdig.
d. Kailangang maghanda sa pagbabago ng klima.

7. Si Egay ay isang magsasaka, nagkaroon ng pag-unlad sa kanilang probinsya at pumasok ang mga malalaking kumpanyang minahan.
Dahil nagipit sa pera ay napilitan si Egay at ilan sa mga magsasaka na ibenta ang kanilang lupa. Matapos ang super typhoon Ondoy ay binaha ang buong barangay na tinitirhan ni Egay.
Alin sa mga desisyon ng tao ang may kaugnayan sa pagkakaroon ng kalamidad?
a. Ang pag-desisyon ng mga magsasaka na maging minero.
b. Ang pagkakaroon ng bagyong Ondoy.
c. Ang pagpapalit gamit ng lupang sakahan upang gawing minahan.
d. Lahat ay tama.

8. Alin sa mga sumusunod ang dapat gawin kung may mga bali-balita na may padating nang tsunami?

a. Hintayin ang opisyal na patalastas ng pamahalaan na kailangan nang lumisan patungo sa matataas na lugar.
b. Manatili sa dalampasigan at panuorin ang mga isdang naiwan sa lupa matapos na umurong ng dagat.
c. Tumakbo sa loob ng bahay at doon magtago.
d. Magmadaling iwan ang dalampasigan at tumakbo patungo sa mataas na lugar.

9. Alin sa mga sumusunod ang dapat bantayang sakuna kung sakaling nakatira ka sa isang baybaying lugar?
   a. Storm Surge
   b. Tsunami
   c. Flooding
   d. Land Slide

10. Suriin ang artikulo at sagutin ang katanungan sa ibaba.

Hero
By Condrado de Quiroz, Philippine Daily Inquirer

What's a hero and what does it take to become one? There were several attempts to answer that before and after National Heroes Day, ranging from emulating Jose Rizal and Andres Bonifacio to saving the Philippine flag from a flood.

The latter, in case you still haven't heard about it, was done by 12-year-old Janela Arcos Lelis, of Malinao, Albay. At the height of Typhoon "Juaning" a couple of months ago, Janela went home to retrieve a flag that had been entrusted to the care of her 19-year-old brother, Edcel, by the Citizen's Army Training group, of which he was a color officer. Edcel himself could not do it because he was busy helping evacuate people to higher ground. Janela found her home flooded but waded into the swirling water anyway, took the flag, and brought it to safety. A photographer caught her doing so, and truly she was a sight to behold, literally trying to keep her head—and the flag—above water...

That has heroism written all over it...What is heroism? It is doing the right thing despite the alternative being perfectly understandable.

If Janela Arcos Lelis had not plunged into the raging floodwater, her family, her school, his brother's group would have understood it. Who knows? She might even have gotten a tongue-lashing before she got her medal: Didn't she realize she could have drowned, what fool risks her life for something altogether replaceable? But for a photographer immortalizing the incident, it might have gone unnoticed and unappreciated, and who would have been the wiser for it? But Jalena did it anyway, and would probably do it again, for

no other reason than that it was the right thing to do... It is the road not taken, and it makes all the difference. It also makes for a hero.

Anong aral ang pinakamahalagang mapupulot mula sa kuwentong ito ni Janela Lelis na dapat tandaan tuwing may sakunang pangkalikasan?

a. Tiyaking nakaligpit ang mahahagang kagamitan sa bahay at paaralan
b. Sundin lahat ng ipinag-uutos ng mga nakatatanda
c. Huwag lumabas ng bahay at suungin ang panganib
d. Panatilihin ang tapang at lakas ng loob at huwag mag-*panic*

11. Sa ating mga murang edad, ano ang maaari nating maitulong tuwing may sakunang pangkalikasan sa ating pamayanan na mababasa sa kuwentong ito ng kabayanihan ni Janela Lelis?
    a. Pagtulong na pangalagaan ang mga kagamitan ng ating paaralan at tahanan
    b. Pagtulong sa mga kababayan sa mga paraang ating makakaya
    c. Pagiging isang magandang halimbawa sa iba sa pamamagitan ng iyong mga aksiyon
    d. Lahat ng ito ay tama

12. Bakit ganito ang nagiging mukha ng daigdig dahil sa globalisasyon?

    a. Magiging sikat ang mga negosyo tulad ng bangko, cellphone atbp.
    b. Ang mga kumpanyang internasyunal at transnasyunal ay makikita sa lahat ng panig daigdig.
    c. Makikilala ang mga lokal na kampanya.
    d. Nalilimitahan ang mga kumpanya sa iilang lugar sa Asya at Amerika

13. Batay sa naisaad na mga isyu sa artikulo ng IBON.org, paano mapagpapabuti ang buhay ng tao sa kanyang kapaligiran?

Sa independyenteng pagtataya ng IBON, kung isasama pati ang mga discouraged workers, ang bilang ng mga walang trabaho ay aabot sa 4.422 milyon noong 2012 o may karagdagang 1.59 milyon sa ipinapakitang datos ng gubyerno. Nangangahulugan ito na aabot sa 10.5% ang aktwal na unemployment rate ng bansa at maituturing na patunay sa pinakamahabang panahon ng tuluy-tuloy na krisis sa kawalang trabaho sa bansa. Lalo pa kung ikokonsiderang napakalubha rin ng tantos sa kakulangan sa trabaho sa bansa o underemployment. Halimbawa, 5 sa bawat 10 Pilipino na may

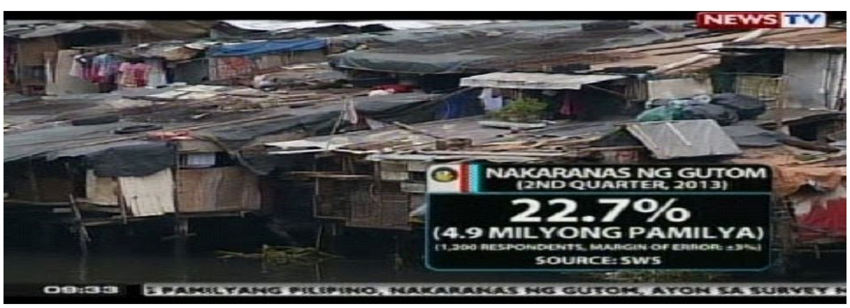
"trabaho" o 16.85 milyong manggagawa ay may trabahong maituturing na mababa ang kalidad, di-angkop sa kanilang kakayahan at potensyalidad, mababa ang pasahod, walang katiyakan, o kontraktwal.

Hindi nahihigop ang napakalaking hukbo ng mga manggagawang walang trabaho dahil sa depektibong istruktura ng ekonomya. Ang patuloy na pagtumal ng produksyon sa agrikultura at pagmamanupaktura ay hindi lumilikha ng mga bagong regular at de-kalidad na trabaho, kung kaya hindi nababawasan bagkus lalo pang lomolobo ang bilang ng mga walang trabaho, lalupa't patuloy ang paglaki at pagbata ng lakas-paggawa ng bansa.

a. Pagpapaigting ng suporta sa sektor ng agrikultura at industriya.
b. Pagbabawas ng mga kontraktwal na manggagawa.
c. Pag-kontrol sa dami ng tao o populasyon.
d. Pagpapasok ng mga dayuhang mamumuhunan.

14. Alin sa mga sumusunod ang HINDI dapat gawin upang tuwing may babalang isang malakas na bagyong padating?
    a. Makinig sa radio
    b. Bisitahin ang Project NOAH website
    c. Huwag pansinin sapagkat sanay naman na sa mga ganitong pangyayari
    d. Kumunsulta sa mga opisyal ng barangay tungkol sa evacuation plans kung kinakailangan

15. Panoorin ang video at sagutin ang katanungan sa ibaba.

Nagkaroon ng problema sa pagkagutom sa Pilipinas .Paano ito dapat bigyang tugon?
a. Mamahagi ng buwanang tulong pinansyal sa mahiirap na pamilya.
b. Magsagawa ng sarbey at tukuyin ang dahilan ng isyu bago bumuo ng programa para rito.
c. Ipatupad ang isang programa na halaw o kapareha sa isang bansa.
d. Mag-import ng bigas at gulay sa ibang bansa para maraming suplay sa pamilihan.

16. Kung gagawa ka ng isang poster para sa pagpapakalat ng mga impormasyon tungkol sa mga sakunang pangkalikasan, Anong mga importanteng bagay tungkol sa paggawa nito ang mapupulot mo mula sa halimbawang nasa ibaba?

a. Mahalagang makulay ang poster upang makatawag ng pansin
b. Mahalagang may mga kasamang nababagay na larawan ang poster upang madaling maunawaan
c. Mahalagang naglalaman ng mga importante at tamang impormasyon ang poster upang magabayan ng tama ang mga makakikita nito
d. Lahat ng ito ay tama

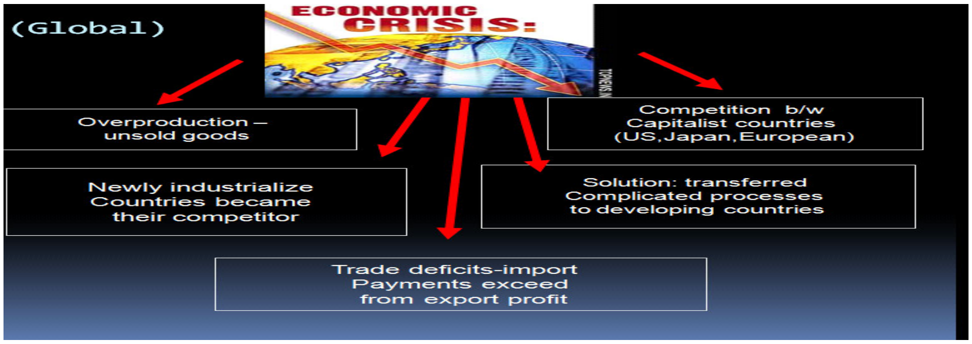
17. Gamiting batayan ang poster sa aytem no.16 na ito sa pagsagot sa katanungan**.** Para maging bagay ang poster na ito sa konteksto ng Pilipinas, kinakailangang ___________.

a. Panatilihin ang lahat ng lamang impormasyon at larawan nito sapagkat lahat ng sakunang ipinakikita ay nararanasan sa Pilipinas
b. Tanggalin ang tungkol sa tornado at avalanche sapagkat wala ng mga ito sa Pilipinas
c. Palitan ang sa avalanche nang tungkol sa landslide at magiging bagay na ito sa Pilipinas
d. Palitan nang buo ang poster sapagkat hindi nababagay ang alinman sa nilalaman nito sa Pilipinas

18**.** Tuwing walang mga trahedyang inaasahan, alin ang dapat HINDI gawin? -

a. Magpasalamat at maging kampante na walang padating na sakuna
b. Manatiling maalam sa pamamagitan ng pagbabasa, panunood at pakikinig ng balita
c. Palaging balikang aral (review) ang mga hakbanging kailangang gawin tuwing may sakuna
d. Tiyaking maayos pa ang laman ng emergency kit (go bag)

19. Ano ang maaring tugon ng tao sa mga isyung ito dulot ng globalisasyon?

a. Pagpapatatag ng ekonomiya
b. Karagdagang badyet sa mga serbisyong sosyal.
c. Paghihigpit sa polisiya ng mga bagong teknolohiya.
d. Ilimita ang profit o tubo na makukuha ng mga kapitalistang dayuhan.

20. Suriin ng mabuti ang suliranin ng ng unemployment, paano kaya ito masosolusyunan?

> Snyder has listed out some reasons why the job market is entirely hopeless. Some of those are the following:
> 1. **Fewer new openings:** Post-crisis, the number of new job openings in the country crashed to below 3 million jobs whereas there used to be 4.5 million new openings before it.
> 2. **Lack of real growth:** The economy is gripped by chronic lack of real growth. A measly 36,000 jobs were added in January whereas economists have concluded that at least 150,000 new jobs are needed to keep up with the rise in population.
> 3. **Government sector layoffs:** Government sector jobs, which are considered the safest, are becoming a dangerous option as state and local governments are continually cutting jobs.
> 4. **Chinese job grab:** China is taking away U.S. jobs in hordes. Unbelievable cost advantages in China, thanks to its ultra low labor costs, are moving thousands of jobs into China and away from the U.S. each year. Plus, the bulging trade deficit is slowly eating up the U.S. economy as hundred s of billions of dollars are going to the rest of the world.
> 5. **High taxes.** Snyder says businesses pay more taxes in the United States than just about anywhere else in the world. This means many businesses are literally pushed out of the country, and with that, jobs too vanish.

a. Pagbibigay tuon sa mga lokal na sektor ng agrikultura at industriya ng bansa.
b. Pagpapahinto sa mga mamamayan na magtabaho sa China.
c. Pagtatayo ng panibagong mga sangay ng pamahalaan.
d. Magpataw ng panibagong buwis.

PAGTUKLAS

Simulan natin ang modyul na ito sa pagsusuri ng isang isyu sundan mo ang Gawain 1.

GAWAIN 1 ISYU

Bilang pagsisimula sa araling ito ay mag-isip ng mga kaganapan o pangyayari na sa kasalukuyan na nakakatawag ng iyong pansin at nakagagambala sa iyo. Isulat mo sa angkop na kahon sa AlphaBlocks ang isyu ayon sa unang letrang nito.

Paksa: Mga Isyu ng Lipunan

ABCD Hal. A B Corruption D	**EFGH**	**IJKL**
MNOP	**QRSTU**	**VWXYZ**

GAWAIN 2 IBAHAGI MO

I-share online/virtually ang mga sagot mo sa AlphaBoxes sa pamamagitan ng pag-upload sa OHSP website o di kaya ay sa website na ito: www. http://www.flipsnack.com/

Panuto:

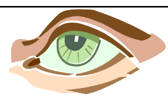
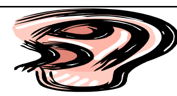
1. I-click ang i CREATE YOUR PUBLICATION
2. Pumili ng larawan ng iyong mga isyung naisulat sa AlphaBoxes . I click lang ito:

SELECT ONE OR MORE PDF OR JPG FILES TO START or just drag and drop your files here

3. I click ang pagkatapos ma-upload ang files ay I click ang NEXT na nasa ibaba.
4. Bumuo ng pamagat ng iyong flipbook at magbigay ng maiksing diskripsyon ng nilalaman nito.

5. Maari mong i-upload ito sa FB group page ng klase o di kaya ay kopyahin ang link at i-post sa discussion forum ng OHSP para Makita ng iyong ka-klase.

Makipag chat sa mga ka-klase at magtanong tungkol sa kanilang naisagot, gamitin ang yahoomessenger o di kaya ay ang tumungo sa Discussion Forum ng OHSP o di kaya ay sa http://www.twiddla.com/1956002 at ipahayag ang iyong katanungan o sagot. Suriin at ikumpara ang mga naisagot mo at ng iyong kaklase sa AphaBoxes.

MGA NAPANSIN KO..		
		
Kalimitan sa mga isyu ay tungkol sa…….	Ayon sa sinabi ng mga kaklase ko, ito ang mga napili at naisulat na mga isyu dahil….	Nakakabahala raw ang mga kontemporaryo isyu na naisulat dahil…..

Pamprosesong tanong:
1. Tungkol sa anong isyu ang mga naisagot ninyo sa AlphaBoxes ?
2. Bakit kaya ito ang naisulat ninyo na mga isyu? Ano ang mga pinagbasehan ninyo sa pagpili nito?
3. Bakit ito tinatawag na mga isyu o problema ng lipunan?
4. Nakakabahala ba ang mga sitwasyong ito? Bakit?
5. Paano nakakaapekto sa iyo ang isyung ito?
6. Paano mo kaya matutugunan ang mga isyung ito?

GAWAIN 3 Map of Conceptual Change

Punan mo ang I na bahagi ng IRF ng iyong paunang kaalaman sa tanong .

FOCUS QUESTION: *Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?*		
Initial	**Revised**	**FINAL**

GAWAIN 4 SRL Planning

Ano sa palagay mo ang layunin mo sa araling ito? Paano mo ito maisasagawa ? Ano ang maari mong gawin upang matapos ang aralin sa takdang panahon? Isulat mo sa kahon ang iyong sagot.

Katapusang Bahagi ng Pagtuklas:

Naibahagi mo kanina ang iyong inisyal o paunang ideya sa mga isyung may kinalaman sa mga isyung kontemporaryo o mga problema sa kasalukuyan. Aalamin mo ngayon ang naisagot ng mga kaklase sa AlphaBoxes at ang pagkakaiba nito sa sagot mo. Inaasahan na sa susunod na gawain ay matutunan mo rin ang iba pang konsepto na tutulong sa iyo sa pagbuo ng inaasahang proyekto sa hulihan. Ang proyekto ay may kinalaman sa pagbuo ng isang plano na tutugon sa mga isyung pangkapaligiran. Simulan natin ito sa susunod na Gawain.

PAGLINANG/ PAGPAPATIBAY

Nalaman mo kanina ang mga ideya ng iyong mga ka-klase tungkol sa mga pangyayari na nakagagambala sa inyo. Ang layunin mo sa bahaging ito ng modyul ay matukoy kung ano ang problema sa pagkakaroon ng mga Kontemporaryong Isyu.

GAWAIN 5 Ang Mga Isyung Kontemporaryo

Alamin kung ano ang mga kontemporaryong isyu sa website na ito: http://www.globalissues.org/

1. Ano-ano ang mga nakalistang kontemporaryong isyu?

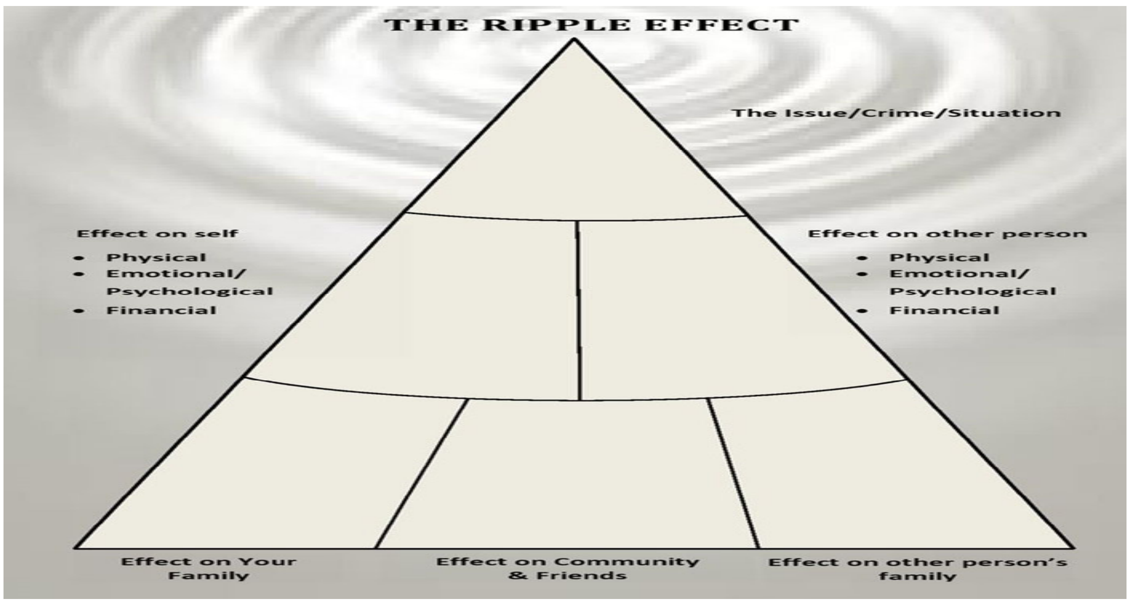
   Ipahayag mo ang iyong sagot sa mga tanong sa Discussion Forum o di kaya ay i-post ito sa **https://padlet.com/** at magbigay ka ng puna sa mga naisagot ng kaklase mo.

2. Alin sa mga ito ang kapareho o kakaiba sa mga nailista mo at ng mga kaklase mo sa gawain kanina sa Alpha-Boxes?

3. Bakit kaya may pagkakaiba o pagkakapareho ang mga natukoy ninyo na mga isyu sa nakalista sa website ?

GAWAIN 6 Daluyong

Basahin ang artikulo sa website na ito: Listahan ng mga kontemporaryong isyu. http://lib.guides.umd.edu/content.php?pid=289162&sid=2391804. Gamit ang worksheet na ripple effect ay subukan mong tukuyin kung ano ang epekto nito.

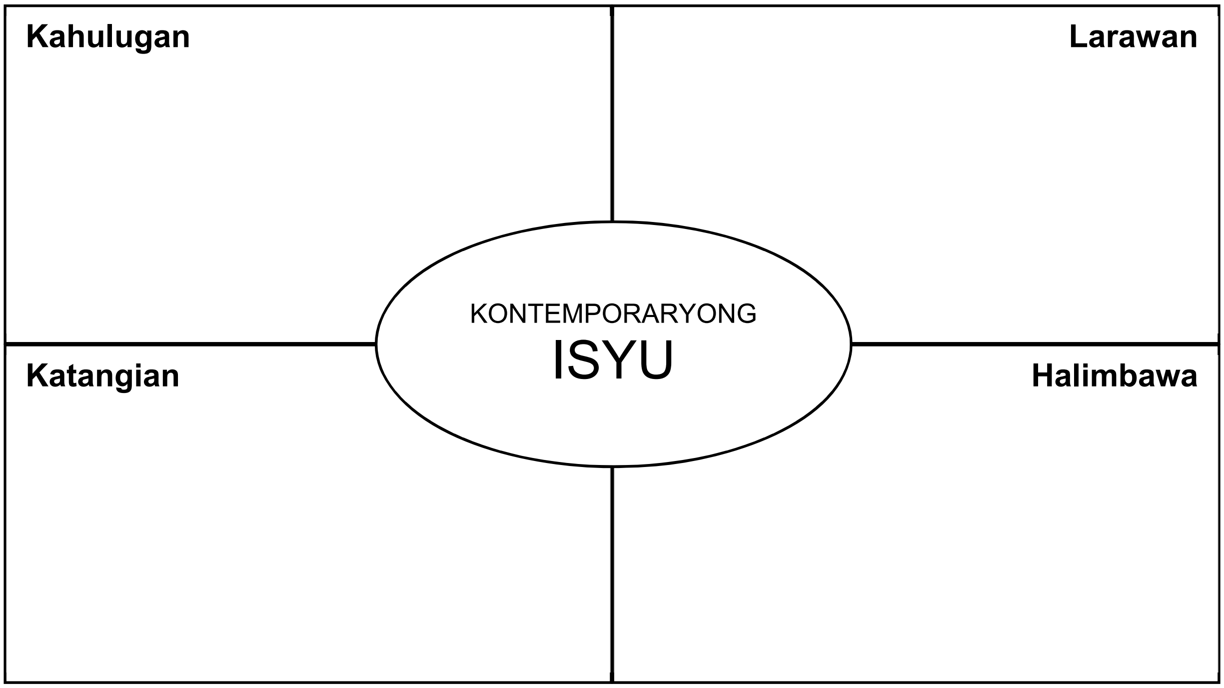

1. Anong paksa ang napili mo sa listahan?
2. Ito ba ay problema mo? Paliwanag.
3. Paano nito naapektuhan ang buhay mo? ng ibang tao?
4. Kailangan ba itong bigyan ng agarang solusyon? Bakit?
5. Paano nito maapektuhan ang kapaligirang ginagalawan ng tao?
6. *Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?*

Para mahasa ang iyong kakayahan ay maari ring i-sketch mo o i-drawing ang epekto ng isyu sa website na: http://cosketch.com/

Nalaman mo ngayon na mayroong epekto sa ilang grupo ng tao ang mga kontemporaryong isyu.Upang mabuo ang mga impormasyon na natutunan o ngayon ay buuin mo ang Frayer Model sa ibaba. Punan mo ito ng mga angkop na kasagutan batay sa mga binasa at natutunan mo sa Gawain 5-6.

Frayers Model
xxxx

Bago ka magpatuloy ay subukan mo ang iyong kaalaman sa mga isyu sa pagsagot sa online quiz.

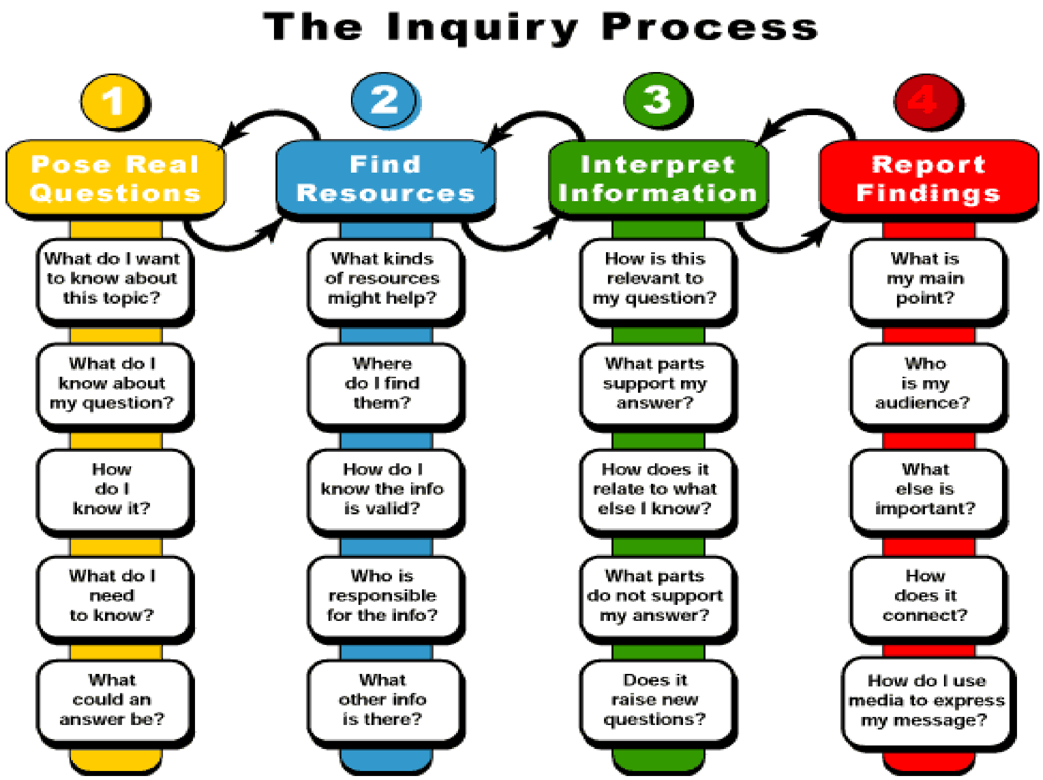
Pagsasanay 1

Alamin ang ilang mga impormasyon sa mundo subukan ang Pagsasanay: http://edition.cnn.com/2013/12/10/world/gapminder-us-ignorance-survey/

Samu't-sari ang mga isyu na hinaharap ng tao sa mundo at ito ay maaring makaapekto sa iyo at sa ibang tao. Upang maintindihan o ito ng mabuti ay kailangan ang masusing pagsasaliksik. Sa pagkilala sa mga isyu ay simuan natin ito sa pagsasanay sa mga hakbang sa proseso ng pananaliksik ,sundan mo ang susunod na gawain.

GAWAIN 7 Ang Proseso ng Pagsasaliksik

Sa pananaliksik ay may sinusunod kang panuntunan. Pag-aralan ang diagram mula sa https://s00077474.files.wordpress.com/2011/08/the-inquiry-process.gif. Gamit ito ay gagawin mo ang proseso ng pagsasaliksik.

Sa unang proseso ay aalamin mo muna ang problema o isyu.

GAWAIN 8 Does it matter? (Pagtukoy Kung ano ang Problema)

Sa paghahanap mo ng mga katanungan ay kailangang pumii ka muna ng isyu. Subukan mong maghanap sa mga websites na ito:
http://lib.guides.umd.edu/content.php?pid=289162&sid=2391804

Listahan ng mga isyung panlipunan sa 21 siglo.

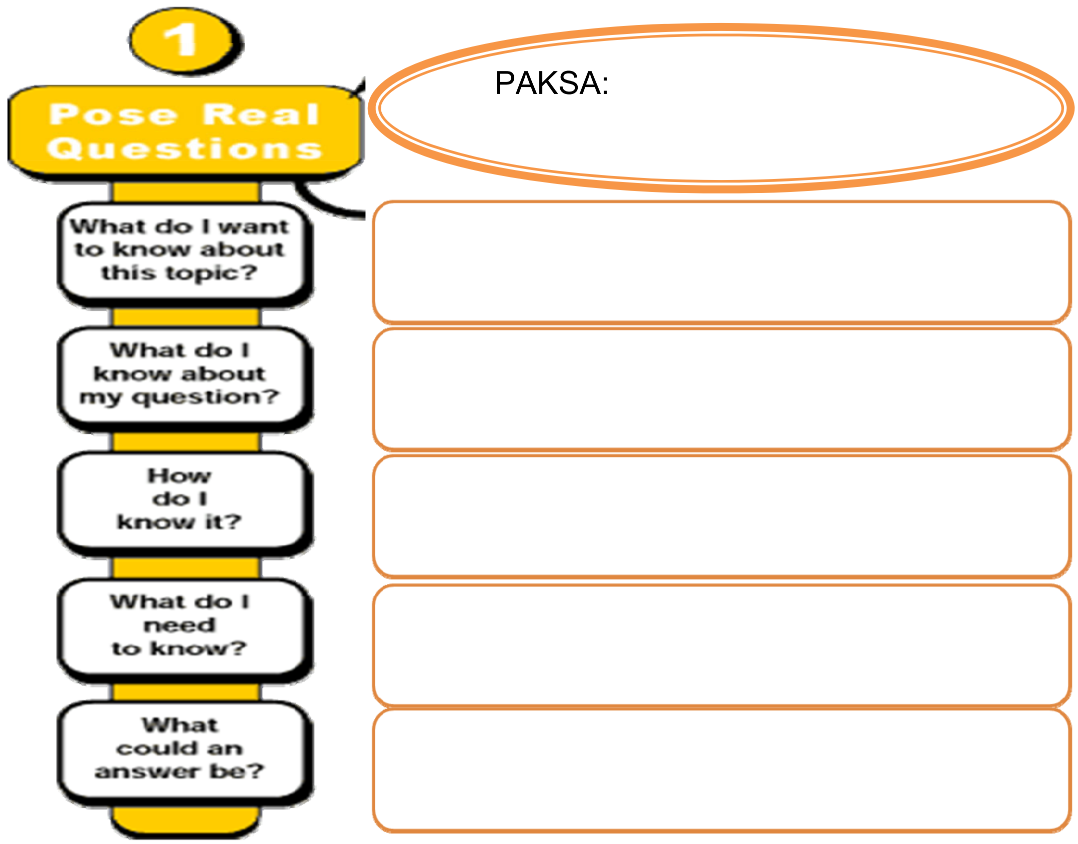
- http://www.globalissues.org/ Listahan ng mga isyung pandaigdig at ipinapakita ang kaugnayan ng mga ito.

Mag-isip ng iba'tibang uri ng posibilidad batay sa nakalista . Habang nag-iisip ka o nag- brainstorming, iwasan ang paghuhusga upang makapaglista ka ng mas maraming ideya.Pagkatapos mong mag-brainstorm ay simulan mo na ang pagdesisyon sa pagpili sa pinaka-importante sa mga nailista mo.

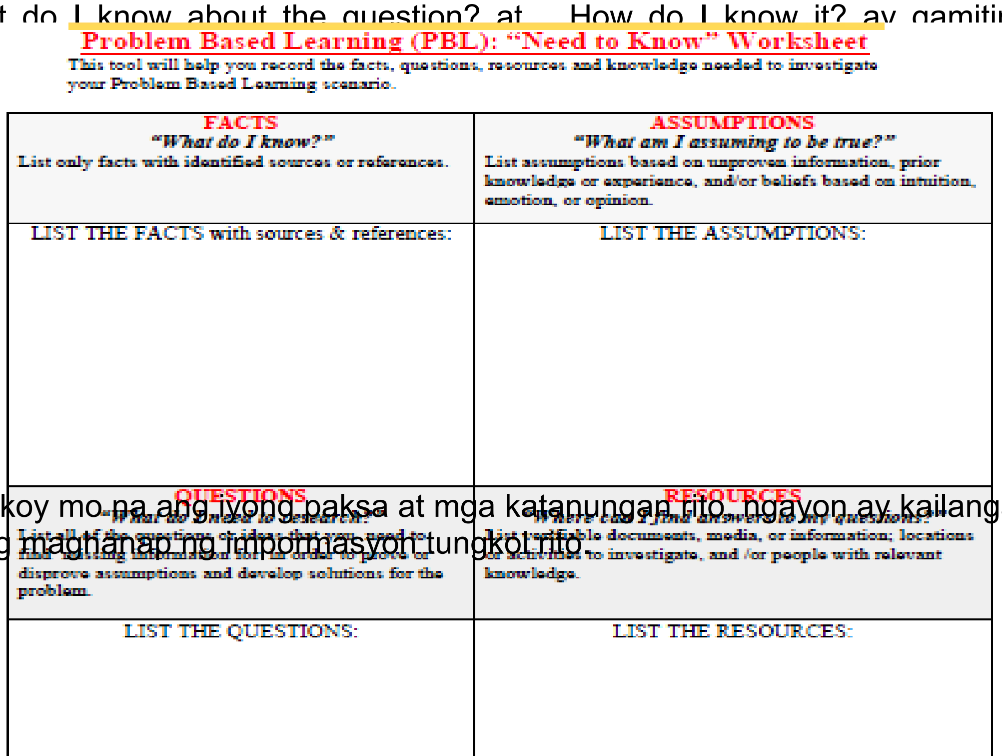
Isaisip mo rin ang pangunahing katanungan na: Paano mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?

GAWAIN 9 Step 1 ANG MGA KATANUNGAN (Pose Real Questions)

Ngayon ay simulan mo ito sa pagsagot sa mga katanungan. Tukuyin mo ang problema , gamitin bilang gabay sa pagtukoy ang sumusunod na katanungan at isulat ang napiling paksa.

Upang makatulong sa pagsagot mo sa mga katanungan na What do I know about the question? at How do I know it? ay gamitin ang

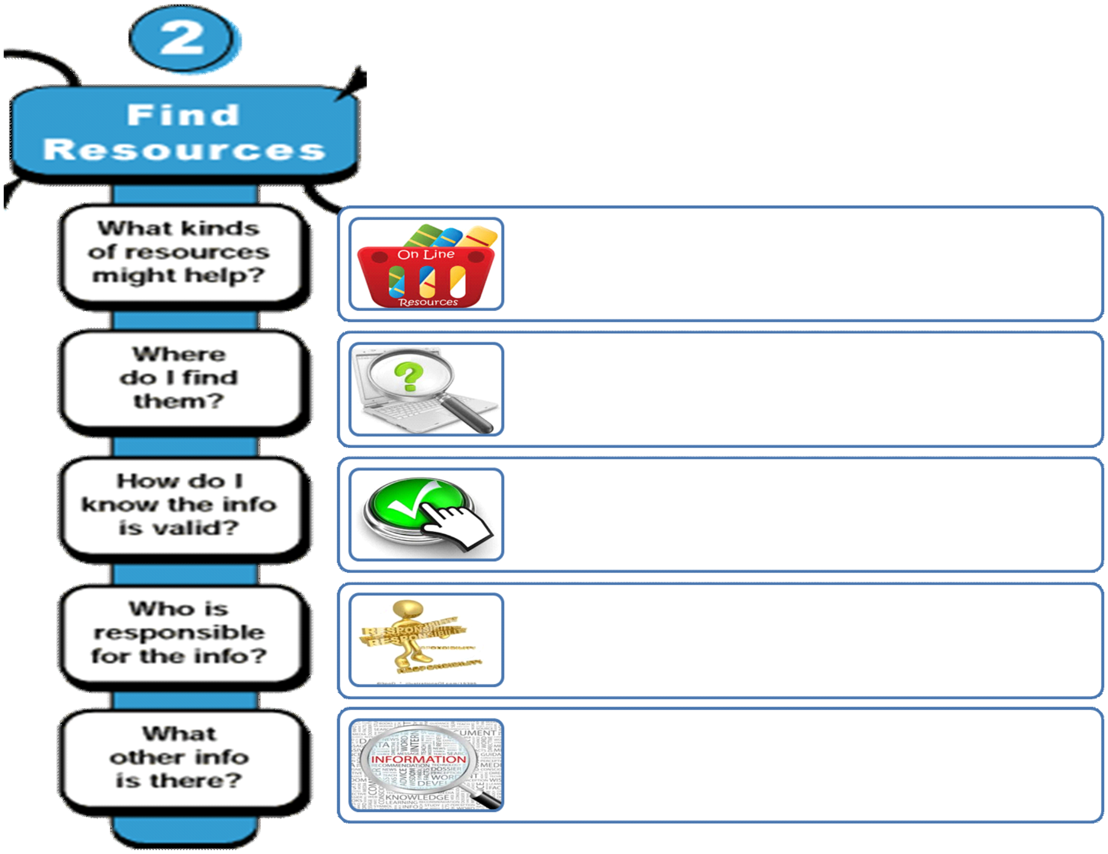

Problem Based Learning (PBL): "Need to Know" Worksheet

This tool will help you record the facts, questions, resources and knowledge needed to investigate your Problem Based Learning scenario.

FACTS *"What do I know?"* List only facts with identified sources or references.	ASSUMPTIONS *"What am I assuming to be true?"* List assumptions based on unproven information, prior knowledge or experience, and/or beliefs based on intuition, emotion, or opinion.
LIST THE FACTS with sources & references:	LIST THE ASSUMPTIONS:
QUESTIONS *"What do I need to research?"* List all of the questions or ideas that you need to find missing information for in order to prove or disprove assumptions and develop solutions for the problem.	RESOURCES *"Where can I find answers to my questions?"* List verifiable documents, media, or information; locations or activities to investigate, and /or people with relevant knowledge.
LIST THE QUESTIONS:	LIST THE RESOURCES:

Natukoy mo na ang iyong paksa at mga katanungan rito, ngayon ay kailangan mong maghanap ng impormasyon tungkol rito.

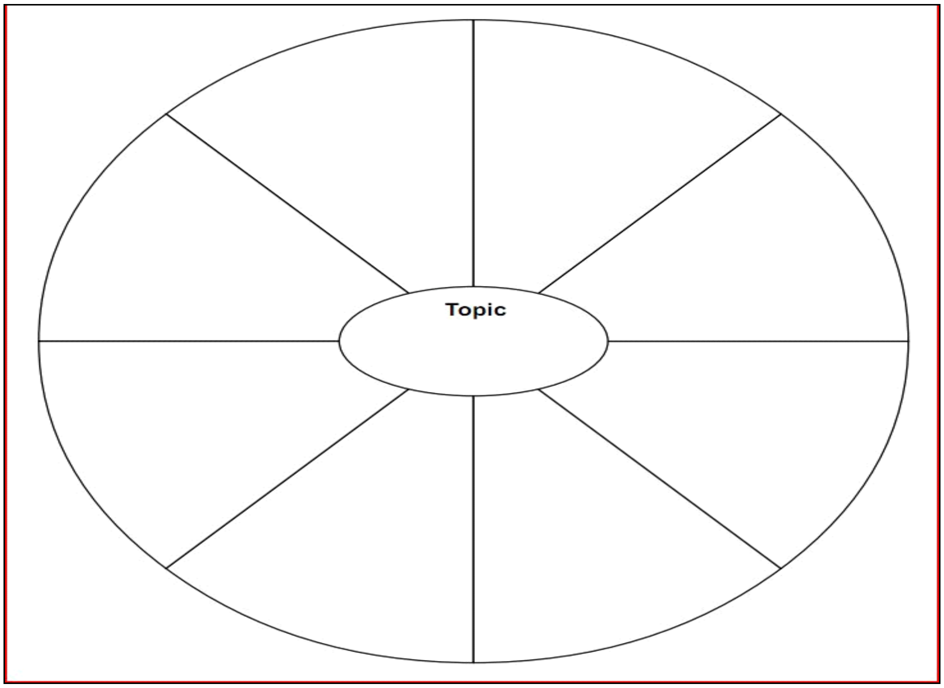
GAWAIN 10 **Step 2: Ang Paghahanap ng Sanggunian (Find Resources)**

Pamprosesong tanong:

1. Ano ang mga sanggunian na pwede mo pang pagkunan ng impormasyon?
2. Ano ang dapat mong batayan sa pagpili ng mga teksto ?
3. Ano-ano ang mga impormasyong nakalap mo tungko sa paksa?
4. Makakatulong ba ang pagtatanong sa ibang miyemebro ng iyong komunidad sa pagdagdag ng impormasyon? kung oo, sino-sino ang pwede mong lapitan?

Upang makita mo ng buo ang mga impormasyong nakalap ay isulat mo ito sa Information worksheet organizer.

Ibahagi mo ang mga nabuo mong impormasyon at kasagutan sa tanong na napili sa pag post sa website na: padletcom

Sa dami ng impormasyong nakalap mo ay posibleng nalilito ka na, kailngan mo munang timbangin kung alin rito ang kailangan mo.

GAWAIN 11 Mahalagang Impormasyon

Sa pagpipili ng impormasyon ay uriin ang mga ito ayon sa worksheet na ito:

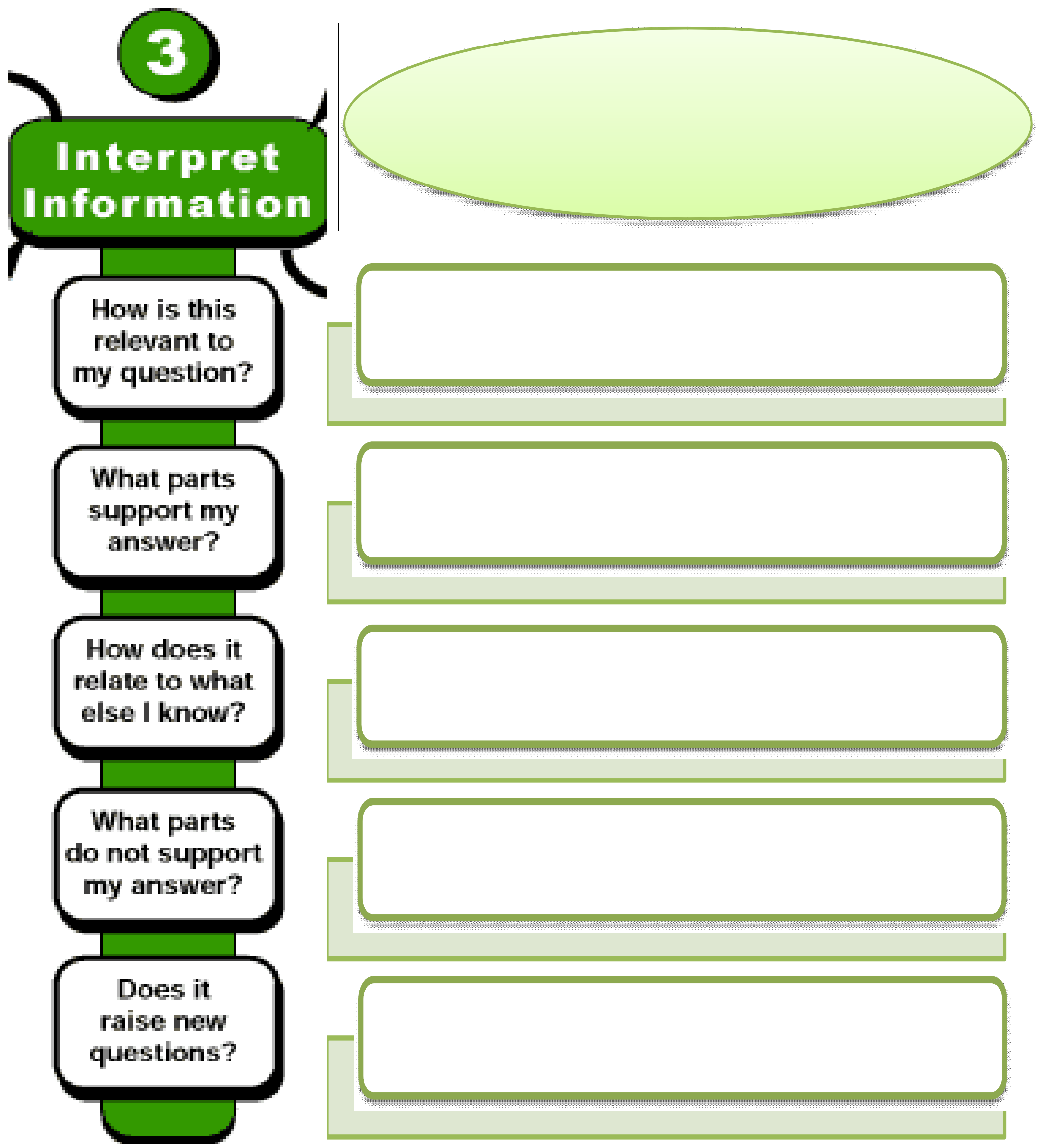
Relevant vs. Irrelevant Information

(Determining the importance of Events)

Green Light VERY Important Details	Yellow Light Important Details	Red Light Unimportant Details

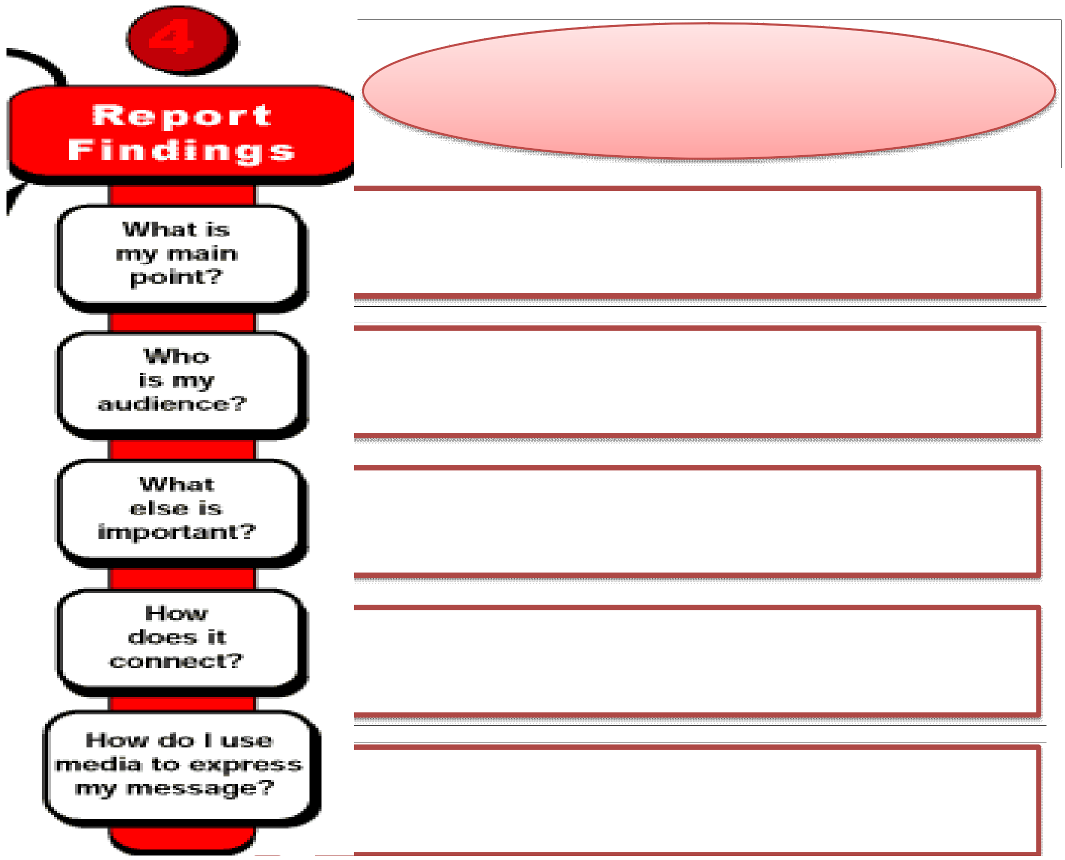
Ngayon isulat ang mga impormasyong napili mo sa itaas at sagutin ang mga katanungan sa step 3.

GAWAIN 12 **Kahulugan ng mga Impormasyong Nakalap Interpret Information)**

Nakalap mo na ang mga mahahalagang impormasyon at sagot sa mga katanungan. Handa ka na bang ipakita ito sa iba? Alamin kung paano ito gagawin.

GAWAIN 13 Ibahagi Mo..Para sa Kaalaman ko..

Ibahagi ang mabuo mong punto sa https://todaysmeet.com/. Dito ay maaring mag-post ng sagot sa mga katanungan ang iyong mga ka-klase..

Formative Assessment:

CLEAR Nakuha ko! Naintindhan ko ng mabuti ang konsepto. Ito ang tatlong(3) bagay na naintindihan at makakaya kong gawin…	BUGGY Naintindihan ko ang karamihan ngunit may mga ilang bagay na di pa malinaw. Ito ang mga bagay na hindi ko pa naintindihan at di ko makakayang gawin ..	MUDDY Hindi ko naintindihan ang lahat. Ito ang ang mga hindi ko naintindihan at mga katanungan ko sa paksa.

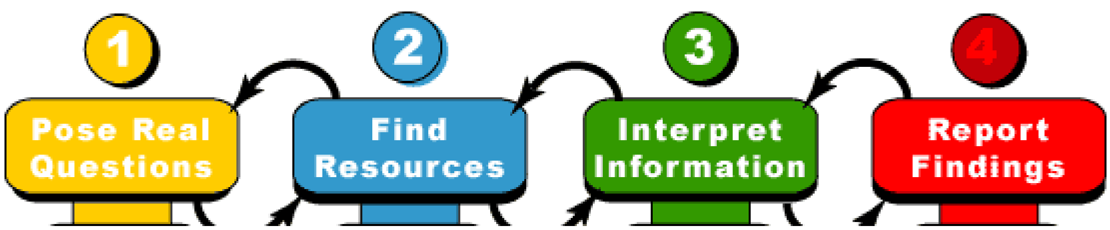
Katapusang Bahagi ng Paglinang

Sa puntong ito ay napagtanto mo na para matukoy ang mga problem at makapag-bigay rito ng kaukulang tugon ay dapat alam mo ang mga impormasyon rito. Sinisimulan mo ito sa pagkilala sa isyu, paghahanap ng mga impormasyon, pagsusuri sa mga impormasyona at pagbabahagi nito.

PAGPAPALALIM

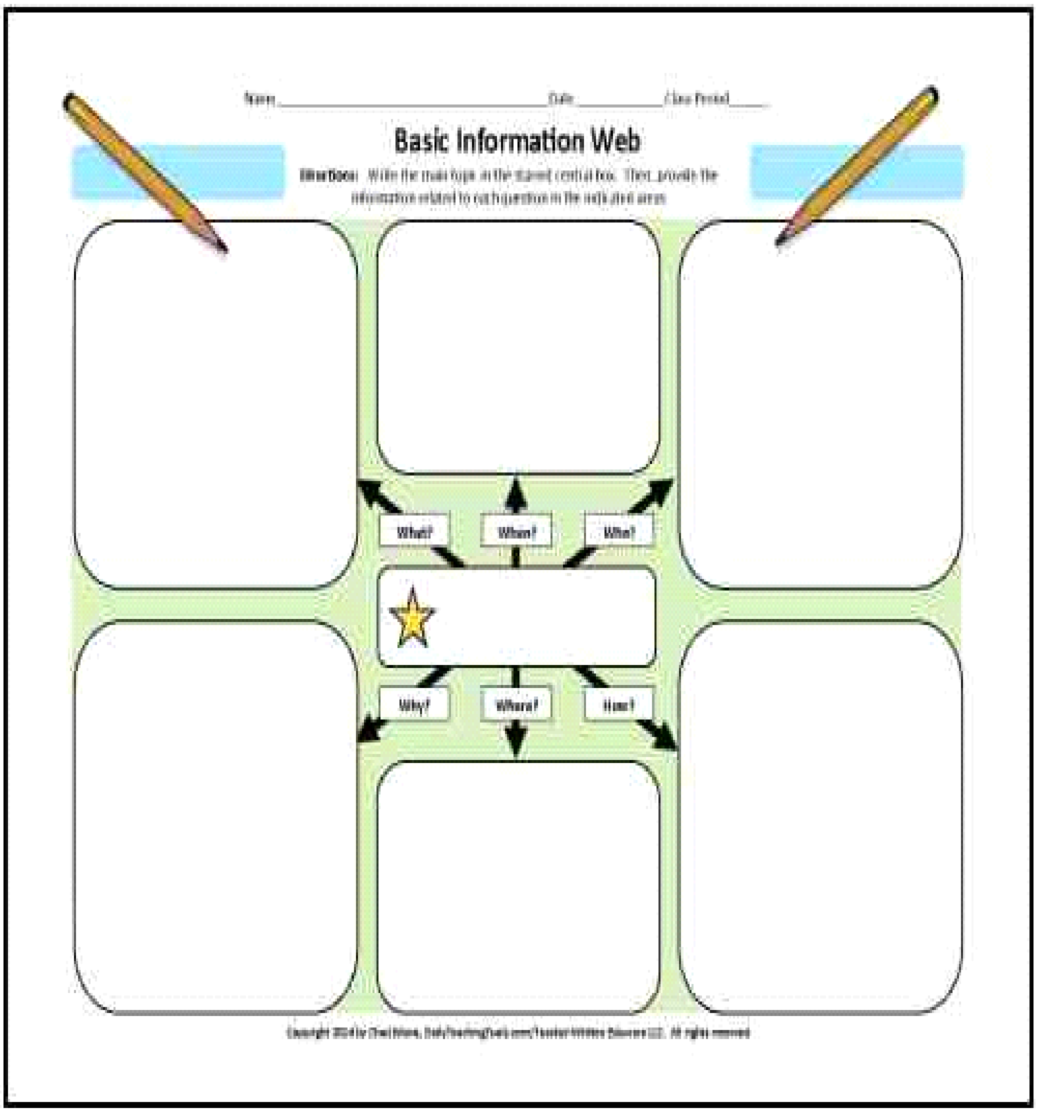
Nasubukan mo na ang proseso ng pananaliksik sa mga isyu upang mas lalo itong maunawaan. Ngayon ay susubukan mong gamitin ang kasanayan sa pagsasaliksik sa iba pang mga isyu na at mga pangyayari sa kasalukuyan.

Gamit ang mga gabay na ito ay subukang bigyan ng kaukulang tugon ang mga problemang pangkapaligiran.

GAWAIN 14 **Case 1-Ang Tubig**

I-aplay mo ang natutunan mo sa step 1 at 2 sa gawaing ito. Alamin ang mga isyu tunkgol sa tubig mula sa website :
www.youtube.com/watch?v=otrpxtAmDAk *Fresh water scarcity: An introduction to the problem*
www.youtube.com/watch?v=pO5RZn26clY *GLOBAL WATER PROBLEMS*

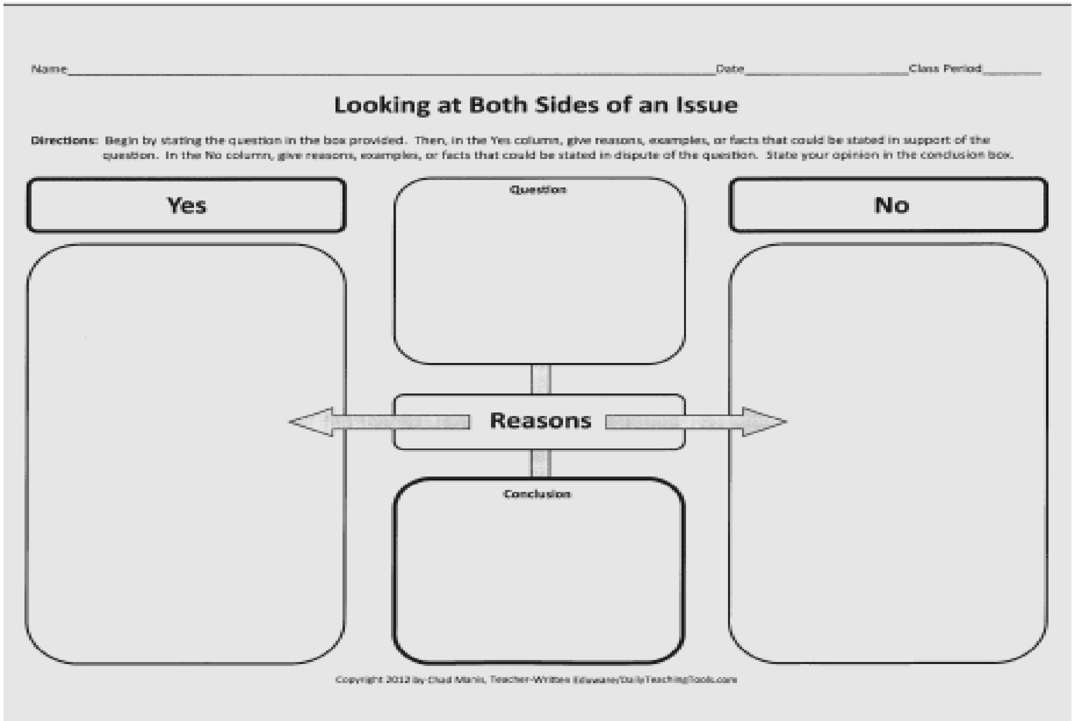
1. Ano ang nangyayari sa pagkukunan ng tubig?
2. Bakit ito nangyayari?
3. Sino-sino ang ay kaugnayan sa isyu? Bakit?
4. Ano ang maaring gawin rito?
5. *Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?*

Ang mga video at artikulo ay ilan lamang sa maaring pagkunan ng impormasyon, at pwede ring mula sa ibang tao sa papagitan ng sarbey o interview.

Posibleng batay sa pagsasaliksik na ginawa mo ay malaking epekto ang mga isyu sa tao. Palawakin mo pa ang iyong pag-iimbestiga tungkol sa mga isyu. Sa susunod na gawain ay subukan mong magtanong sa iyong mga kasambahay o ka-baranggay tungkol sa mga isyu.

GAWAIN 15 Ayon sa Kanila..

Gumawa ng isang sarbey tungkol sa opinyon ng mga tao sa iyong komunidad tungkol sa isyung napili mo.

Pamprosesong tanong:

1. Ano ang tinutukoy nilang pinaka-malaking epekto ng isyu?
2. Alin sa mga sagot mo ang hindi nila nasabi sa ginawa mong sarbey? Bakit kaya?
3. May pagkakaiba ba ng pagpapahayag ang bawat tao? Bakit?
4. Ano-anong katangian ng tao ang nakakaimpluwensya sa kasagutan nila?
5. Ilan sa mga natanong mo ang walang alam o kulang ang impormasyon sa isyu?
6. Paano ito nakaka-impluwensya sa pagtugon nila sa mga kontemporaryong isyu?
7. Bakit mahalaga ang mgiging mulat sa mga kontemporaryong isyu sa lipunan at ng daigdig?
8. ***Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?***

Ibahagi mo ang nabubuo mong opinyon o pananaw tungkol sa gawi ng tao sa pagsagot sa mga tanong patungkol sa kontemporaryong isyu.

Opinion Poll Gamit ang Web2.0 na: http://www.pollsnack.com/online-poll-software.html

GAWAIN 16 **Pag-organisa ng Ginawang Pagsasaliksik**

Isyu o Problema	Mga Sanggunian	Mga Impormasyong Nakalap	Nabuong Hinuha at Kahulugan ng Impormasyon	Gagamiting Presentasyon

Nalaman mo na ang mga tao ay may iba't-ibang pananaw sa isang isyu. Patatagin pa ang iyong pang-unawa sa gawi ng mga tao sa lipunan sa gitna ng mga isyu at suliranin.Isa sa mga isyu na pinag-uusapan ang paggamit ng alternatibong pinagkukunan ng enerhiya para makamit ang tinatawag na sustainable development. Alamin ang mga pahayg tungkol rito.

GAWAIN 17 **Case 2- Ang Alternatibong Pagkukunan ng Enerhiya**

Gamit ang mga natutunan mo kanina s pagsasaliksik ay basahin ang mga pahayag ng ilang mga pulitiko sa isyu ng altenatibong pinagkukunang enerhiya. http://www.usnews.com/debate-club/should-the-government-invest-in-green-energy

http://www.economist.com/debate/debates/overview/217

Should the Government Invest in Green Energy?

Since his campaign, President Barack Obama has touted government investment in "green" energy technology as a way to create jobs, decrease U.S. dependence on foreign oil, and address environmental concerns about traditional sources like natural gas and oil. However, critics of the policy argue that investment in energy and other industries should be left to the private sector. The bankruptcy of solar energy company Solyndra after it was granted half a billion dollars in government-backed loans fueled their disapproval. Nevertheless, proponents of green energy, which includes solar, wind, and other renewable sources, argue that if the United States fails to build up such industries, its energy market will be overtaken by other countries that do, including China and Brazil. Here is the Debate Club's take:

The Arguments

#1 65 Pts — 156 / 91

YES – U.S. Investment in Clean Energy Production Is a Must

Daniel Becker , James Gerstenzang Advocates at the Safe Climate Campaign

#2 56 Pts — 131 / 75

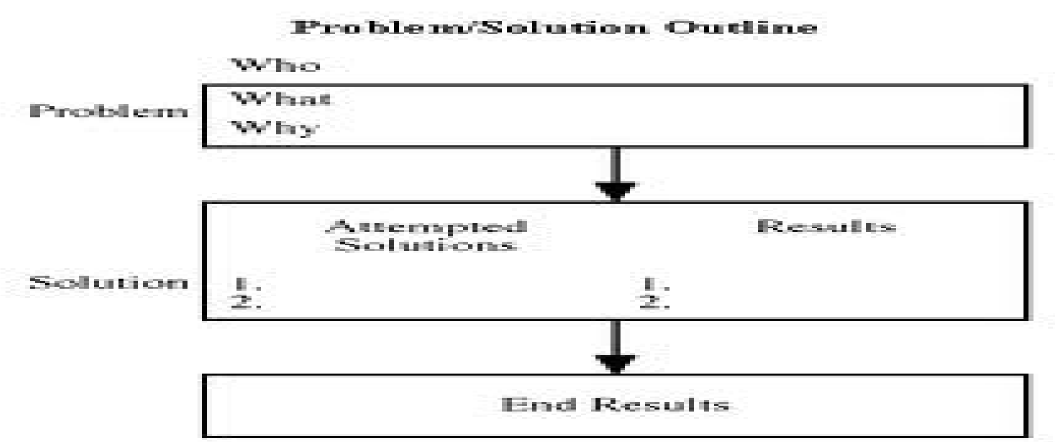

YES – Green Energy Investments Pay Off in the Long Run

Christoph Stefes Professor at University of Colorado, Denver

YES – Green Energy Dramatically Benefits the Nation

Batay sa nabasa mong artikulo at debate ay punan ang worksheet na ito:

Pamprosesong tanong:

1. Sa anong sector nagmumula ang mga taong nagbigay ng pahayag sa isyu?
2. Paano nakatulong sa iyo bilang mambabasa ang kanilang ideya sa isyu?
3. Alin sa magkabilang panig ka sumasang-ayon? Bakit?

4. Kapani-paniwala ba ang kanilang ipinahayag? Bakit?

5. Batay sa paksang pinag-dedebatehan, paano ito makatulong sa iyo para mapagbuti ang pamumuhay sa ating kapaligiran?

Ngayon ay nalaman mo na ang mga tao ay nagkakaiba ng pananaw sa ilang mga isyu. Pareho man silang nababahala rito ay iba naman ang kaparaanan nila sa pagtugon.

GAWAIN 18 Case 3: Ang Plantasyon ng Palm oil at ang mga Katutubo

Balita tungkol sa pangangamkam ng lupain ng mga ninuno.
http://pinoyweekly.org/new/2012/05/plantasyon-ng-palm-oil-kinamkam-ang-lupaing-ninuno-sa-misamis-oriental/

Ipahayag at ibahagi ang iyong nabuong pagsasaliksik sa Gawain 15 gamit ang website na ito: http://www.flip-book-online.com/

GAWAIN 19 Pagsasanay Isyu Quiz

I click ang link : http://www.proprofs.com/quiz-school/quizshow.php?title=global-issues&q=8&next=y .Ito ay isang true or false quiz

1. Ano ang naging score mo?
2. Bakit hindi mo nakuha nang tama ang ilang katanungan?
3. Ano ang natutunan mo sa quiz na ito?
4. Masaya ka bat nalaman mo ang ilang mga isyu? Bakit?
5. Marami ka pa bang bagay na hindi alam?
6. Makaka-apekto ba sa pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran ang mga isyung naipakita sa quiz?
7. Paano kaya kung hindi importante sa mga tao ang mga isyu at wala tayong pakialam rito?
8. ***Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?***

GAWAIN 20 Mahalaga Ito

Bakit ng mahalaga ang maging mulat sa mga kontemporaryong isyu sa lipunan at daigdig? Ibahagi ang iyong sagot sa pamamagitan ng pagsulat nito sa isang **online journal sa:**

http://penzu.com/?utm_expid=90556390-7.WzFMKF0nQfmF7H6KizhBKw.0
Panuto sa penzu.com

- mag sign-up, -write new entry at sumulat ng journal
- i-save ito at i-clik ang share button na nasa kanan
- i-click ang share via public link
- Generate Public Link at kopyahin ang link at I post sa **https://penzu.com/** para makita ng mga ka-klase mo.
- Magbigay ng komento o feedback sa mganaipost sa journal ng mga ka-klase

Ang iyong postsa ka-klase sa **https://penzu.com/** ay tatasain ayon sa rubric na ito:

Discussion forum rubric #3

A-LEVEL PARTICIPATION (9-10 Points)
- The participant integrated evidence from the reading, lecture, or past experience in supporting their argument.
- The participant consistently posted insightful comments and questions that prompted on-topic discussion.
- The participant consistently helped clarify or synthesize other class members' ideas.
- If disagreeing with other class members' ideas, the participant stated his or her disagreement or objections clearly, yet politely.

B-LEVEL PARTICIPATION (8 Points)
- The participant was notably lacking in one or two of the items listed for A-level participation.
- The participant consistently had to be prompted or coaxed to participate.
- The participant usually, but not always, expressed herself or himself clearly.

C-LEVEL PARTICIPATION (7 Points
- The participant was consistently lacking in two or more of the items listed for A-level participation.
- The participant was extremely reluctant to participate, even when prompted.
- The participant rarely expressed himself or herself clearly.

D-LEVEL PARTICIPATION (6 Points)
- The participant frequently attempted (success is irrelevant) to draw the discussion off-topic, even if the participant's participation otherwise conforms to a higher level on the rubric

F-LEVEL PARTICIPATION (0-5 Points)
- The participant was rude or abusive to other course participants.
- The participant consistently failed or refused to participate at all, even when specifically prompted or questioned, even if the participant's participation otherwise conforms to a higher level on the rubric.

GAWAIN 21 IRF2

Subukan mong alamin ang iyong mga natutunan. Balikan muli ang IRF at sagutan mo ang R (REVISED) na kolum ng karagdagan o bagong sagot.

Sa puntong ito ay magmuni-muni at –evaluate ang iyong partisipasyon sa mga gawaing online at di-online. Sagutin ang mga katanung ito sa checklist:

Student Checklist para sa Gawain ng Grupo

______1. Ako ay nagbahagi ng opinyon, ideya at impormasyon.
______2. Nagtanong ako sa iba ng kanilang opinyon, ideya at impormasyon.
______3. Gumawa ako ng paglalagom summarized ng lahat opinyon, ideya at impormasyon.
______4. Tinulungan ko ang ibang miyembro ng aking grupo/klase para matuto.
______5. Siniguro ko na ang lahat sa grupo/ klase ay naiintindihan ang gagawing assignment.
______6. Nagtatanong ako habang ginagawa ang activity para malaman kung kami ay nasa tamang lugar.
______7. Tinulungan ko ang grupo sa paggawa ng proyekto.
______8. Isinasali ko ang lahat sa aking ginagawa.
______9. Ako ay nakikilahok sa isang aktibong pakikinig.
_____10. Nagbibigay ako ng angkop na papuri sa mga ka-grupo/kaklase.

GAWAIN 22 Guided Generalization

Sa nakaraang bahagi ng aralin ay nakita mo ang iba't-ibang teksto, sitwasyon at video na nagpapahayag ng mga impormasyon tungkol sa mga isyung kontemporaryo.

Pagsamahin mo sa table na nasa ibaba ang mga naisagot mo sa Esensyal ng katanungan sa bawat gawain kanina.

ESSENTIAL QUESTION:	Gawain 13 Video	Gawain 16 Text	Gawain 17 Teksto
Paano mapapabuti ang pamumuhay ng tao sa harap ng nararanasan nating mga hamon sa lipunan?	**Case 1: Ang Tubig** *Mga isyu tungkol sa tubig mula sa website :* www.youtube.com/watch?v=otrpxtAmDAk	**Case 2: Ang Alternatibong Pagkukunan ng Enerhiya** Mga pahayag ng ilang mga pulitiko sa isyu ng altenatibong	**Case 3: Ang Plantasyon ng Palm oil at ang mga katutubo** Balita tungkol sa pangangamkam ng

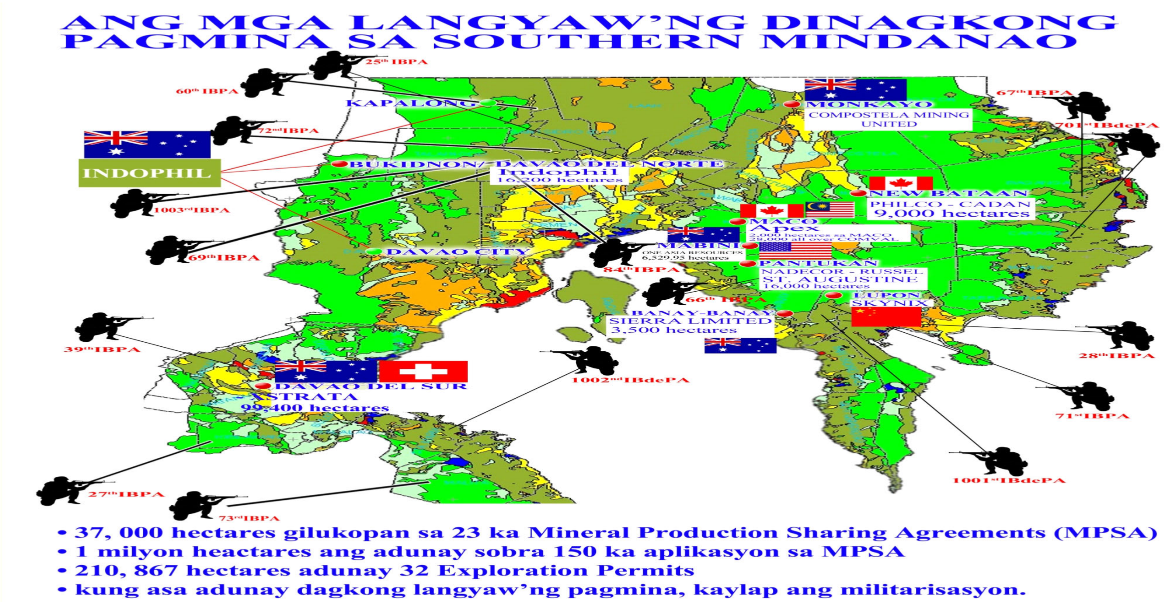
	Fresh water scarcity: An introduction to the problem www.youtube.com/watch?v=pO5RZn26clY *GLOBAL WATER PROBLEMS*	pinagkukunang enerhiya. http://www.usnews.com/debate-club/should-the-government-invest-in-green-energy	lupain ng mga ninuno. http://pinoyweekly.org/new/2012/05/plantasyon-ng-palm-oil-kinamkam-ang-lupaing-ninuno-sa-misamis-oriental/
	Mahalaga ang pagiging mulat sa mga konteporaryong isyu sa lipunan at daigdig dahil….	Mahalaga ang pagiging mulat sa mga kontemporaryong isyu sa lipunan at daigdig dahil….	Mahalaga ang pagiging mulat sa mga konteporaryong isyu sa lipunan at daigdig dahil….

Pamprosesong tanong:
1. Paghambingin mo ang iyong mga naisagot sa esensyal na katanungan, ano napapansin mong pagkakapareho rito?
2. Anong ipinapakita ng mga sitwasyon tungkol sa pagiging mulat sa mga kontemporaryong isyu?
3. Ano ang naiiba sa mga naisagot mo? Ano ang pinagbasehan mo sa kasagutang ito?
4. Dahil may mga pagkakaiba sa mga kasagutan, paano mo malalaman kung alin rito ang ipapakita o gagamitin?
5. Paano nakakaimpluwensya ang konsepto ng pagpapapahalaga sa mga kontemporaryong isyu sa mga naging sagot mo? Pangatwiranan mo ito.

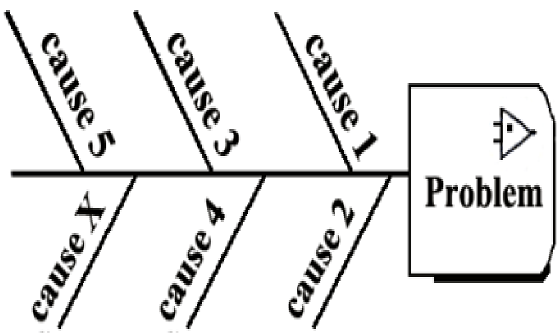
Subukan natin ang iyong pang-unawa.

GAWAIN 23 TESTING FOR MISCONCEPTIONS- Ang Pagmimina at ang mga Katutubo

Suriin mo ang mga datos at sagutin ang mga katanungan.

Punan mo ng sagot ang fishbone organizer sa ibaba batay sa sinuring larawan.

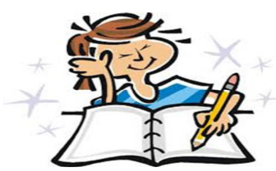
Solution:

Ang nabuo mong pagsasaliksik at kaukuLang solusyon ay tatasain ayon sa krayteryang ito:

KATEGORYA	KATANGI-TANGI **4 puntos**	MAHUSAY **3 puntos**	NALILINANGg **2 puntos**	NAGSISIMULA **1 puntos**
Research Questions	Nakabuo ng malinaw at masiyasat na mga tanong para masuri ang paksa.	Nakabuo ng malinaw na mga tanong para masuri ang paksa .	Nakabuo ng pahapyaw ng mga katanungan na hindi nakapagsusuri sa paksa.	Nakabuo ng mga makatotohang tanong ngunit di ito nakapagsusuri sa paksa.
Pagpili ng mga Paghahalawan ng Impormasyon	Nakapili ng nakakatawag atensyon at mapag-kakatiwalaang mga pagkukunan ng impormasyon mula sa iba't-ibang porma.	Nakapili ng maraming kapaki-pakinabang na impormasyon mula sa iba't-ibang porma.	Nakapili ng limitadong impormasyon mula sa isa hanggang dalawang pagkukunan.	Hindi nakapili ng kapaki-pakinabang na impormasyon mula sa kahit anumang pagkukunan..
Kaangkupan ng mga Nakalap na Impormasyon	May malalim at napapanahong pagtalakay na naangkop sa nilalalaman ng isyu at tumutugon sa pangangailangan ng proyekto.	May sapat at naangkop na pagtalakay sa nilalalaman ng isyu at ito'y tumutugon sa pangangailangan ng proyekto.	May kakulangan at mababaw ang ginawang pagtalakay sa ilang bahagi . Hindi rin nito natutugunan ang nilalalaman ng isyu at pangangailangan ng proyekto.	Hindi nagkakatugma ang ginawang pagtalakay at hindi rin ito tumutugon sa nilalaman ng isyu at proyekto.
Kapakinabangan	Nakapagbigay ng malinaw at praktikal sa solusyon.	Nakapgbigay ng malinaw na solusyon.	Nakapagbigay ng solusyon ngunit ito ay magulo.	Nakapgbigay ng isang solusyon ngunit ito ay malabo o walang kinalaman sa suliranin
Pagbibigay-Katwiran	Nakapagbigay ng malawak na katwiran na may kaugnayan sa naibigay na solusyon.	Nakapagbigay ng sapat na katwiran na may sa naibigay na solusyon.	May ilang naibigayna katwiran ngunit di ito akma o naayon sa naibigay na solusyon.	Hindi nakapagbigay na anumang pangangatwiran.
Personal na Pagtatasa	Naipapakita ang naiibang personal na pag-unlad at kaalaman at naipapahayag ito sa iba't-ibang prosesong pang-kognetib at mga	Naipapakita ang personal na pag-unlad at kaalaman at naipapahayag ito sa iba't-ibang prosesong pang-kognetib at mga halimbawa .	Nakapagpahayag ng iilang pagtatay ng kaalaman at pang-unawa sa isyu.	Hindi nakapagpahayag ng kaalaman at pang-unawa sa isyu.

KATEGORYA	KATANGI-TANGI **4 puntos**	MAHUSAY **3 puntos**	NALILINANGg **2 puntos**	NAGSISIMULA **1 puntos**
	katangi-tanging halimbawa .			
Pamamahagi at Presentasyon na Impormasyon	Nakapili ng epektibo at malikhaing pamamaraan ng pagpapakita ng gawa. Nagamit ng lubusan ang resulta ng ginawang pagsisiyasat sa ikauunlad ng kumunidad.	Nakapili ng epektibong porma ng presentasyon o pagpapakita ng gawa at nagamit ito para sa komunidad.	Nakapili ng pamamaraan ng presentasyon na bahagyang epektibo para sa paksa. Ngunit di ito nagagamit sa komunidad.	Hindi epektibo ang pamamaraan ng presentasyon at di ito nagagamit sa komunidad.
Listahan ng mga Pinaghalawan	Nailista lahat ng mahalagang at pinaghalawan ng datos ayon sa tamang kaayusan.	Nailista ang karamihan sa pinaghalawan ng datos ayon sa tamang kaayusan.	Nailista ang karamihan sa pinaghalawan ng datos ngunit may ilang nawawala.	Hindi nailista ang karamihan sa pinaghalawan at maraming mali at kulang na impormasyon.

Bumuo ka ng paglalagom sa iyong mga natutunan sa mga nakaraan aralin.

Mahalaga ang pagiging mulat sa mga konteporaryong isyu sa lipunan at daigdig dahil….

Sa bahaging ito ay posibleng napalalim na ang iyong pang-unawa sa mga katangian ng pagpapahalaga sa mga kontemporaryong isyu.

Balikan muli ang Map of Conceptual change , punan mo ang FINAL na kolum.

FOCUS QUESTION: *Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao?*		
Initial	**Revised**	**FINAL**

GAWAIN 24 **Concept Map**

Bumuo ka ngayon ng isang pagtatagpi-tagpi o pag-uugnay-ugnay ng mga konseptong natutunan sa aralin.

1. Paano mo binubuo ang mga ibat-ibang ideya?
2. Sa anong konsepto umiikot ang karamihan na mga ideya? Paliwanag.
3. Bakit ito ang pangunahing ideya?

Gamitin ang website na ito Concept Integration Map : https://bubbl.us o dito sa http://www.spicynodes.org/mindmaps.html

KATAPUSANG BAHAGI NG PAGPAPALALIM

Sa bahaging ito ay nasubukan mo na kung paano gumawa ng Layunin mo sa bahaging ito ng modyul na mailipat sa totoong sitwasyon ang iyong natutuhan. Magsimula tayo sa isang pagsubok ng iyong desisyon. Punan ng sagot ang gawain sa ibaba. Nakatulong ba ang gawaing ito upang makita mo ang gamit ng paksang ito sa totoong buhay? Paano?

PAGLILIPAT

Sa bahaging ito ay layunin mo na matutunan ang ilang mga posibleng tugon ng mga tao at ng pamahalaan sa mga kontemporaryong isyu. Inaasahan rin na maililipat mo sa totoong sitwasyon ang iyong natutunan at susubukan mo na kung paano gumawa ng iyong sariling tugon sa isyu.

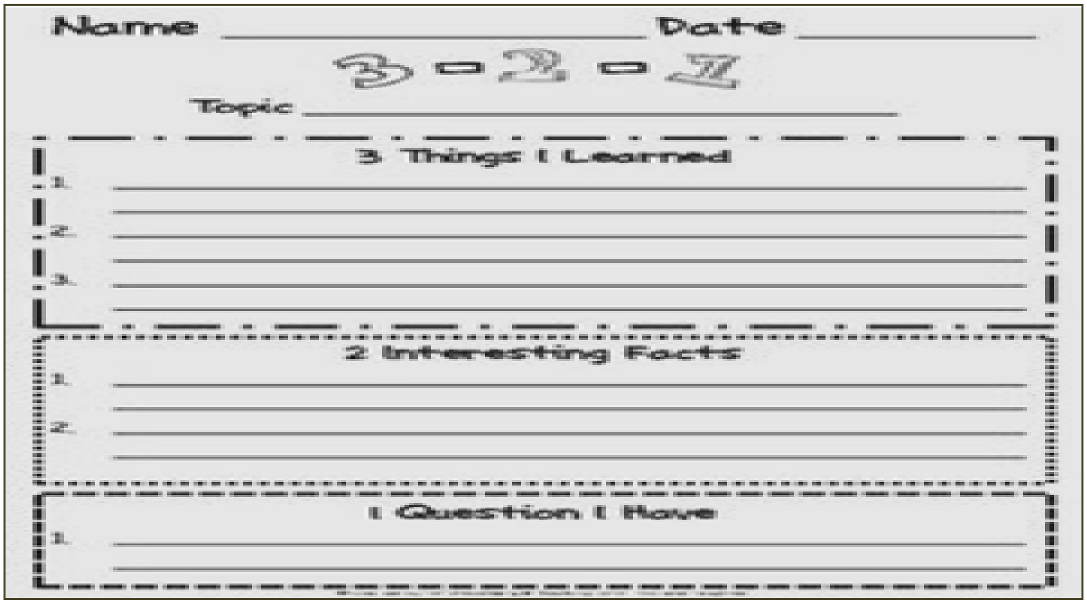
Dahil sa laganap ang ilang isyu o problem sa sa iba't-ibang bansa at sa buong mundo ay may ilang grupo ng tao ang gumagawa ng hakbang sa pagbibigay kalutasan rito. Makikita mo sa video ang ginawang hakbang o tugon ng ilang mga tao tungkol sa isang kontemporaryong isyu.

GAWAIN 25 **Video Totoo**

Buksan ang website na : https://www.youtube.com/watch?v=T0D4Y-f3Zyo
Ito ay tungkol sa global issues at mga solusyon rito...

3-2-1- Video Analysis Sheet:

Isulat mo sa worksheet sa ibaba ang mga nakalap mo na impormasyon sa video

Name ____________ Date ____________

3-2-1

Topic ____________

3 Things I Learned

1. ____________
2. ____________
3. ____________

2 Interesting Facts

1. ____________
2. ____________

1 Question I Have

1. ____________

Pamprosesong tanong:

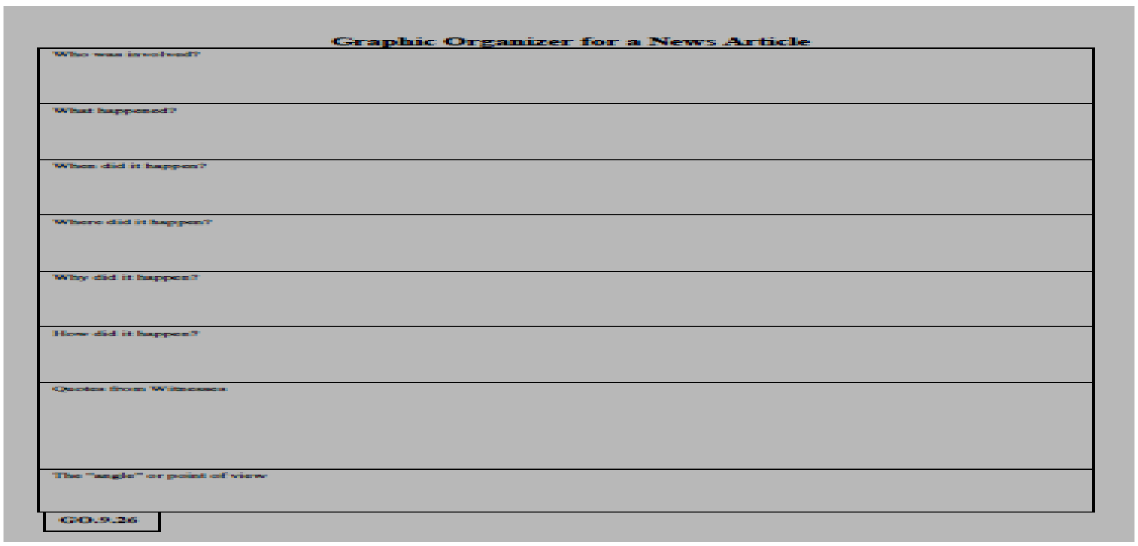
1. Anong isyu ang pokus ng video?
2. Ano ang ipinapahiwatig nito na mensahe?
3. Ano mahalagang papel ng tao sa mga ganitong isyu?
4. Ano ang hakbang na ginawa upang makapag-bigay ng solusyon sa problema?

Ang mga kabataan ay mayroon ring kakayahan na tumugon sa mga isyu, alamin mo kung ano at paano nila ito ginawa sa susunod na bahagi.

GAWAIN 26 Tugon Nila

Makibahagi sa isang matagumpay na gawain ng dalawang bata para sa ibang tao. Tuklasin at pamarisan ang kanilang ginawa sa website na ito:

http://www.theguardian.com/world/2014/dec/26/indian-ocean-tsunami-britons-sri-lanka-rebuild Isang artikulo tungkol sa pagbangon matapos ang Indian Ocean tsunami.

Graphic Organizer for a News Article

Who was involved?
What happened?
When did it happen?
Where did it happen?
Why did it happen?
How did it happen?
Quotes from Witnesses
The "angle" or point of view

GO.9.26

Pamprosesong tanong:

1. Ano ang isyung ipinakita at nais bigyang solusyon ?
2. Ano ang naging karanasan ng mga taong sangkot sa isyu rito?
3. Ano ang unang hakbang na ginawa nila upang makapagbigay ng solusyon sa isyu?
4. Ano ang naging resulta nito?
5. Naangkop ba ito?
6. Sino pa ang pwedeng gumawa ng ganitong gawain?
7. Paano kaya kung hindi sila namulat sa mga isyu, makakabuo kaya sila ng angkop na solusyon sa isyu? Bakit?
8. Kailangan pa ba na ikaw ay isang biktima upang gumawa ng hakbang o tumulong? Bakit?
9. Sa papaanong pamamaraan mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?

Matapos mong makita ang isang kaso o sitwasyon na nagpapakita ng pagtugon sa isyu ay subukan mo naman ngayon na bumuo ng sariling pamamaraan sa pagtugon sa isyu o problemang tinukoy mo kanina sa Gawain 8.

GAWAIN 27 Ang Ginawa ng mga Mag-aaral

Basahin ang artikulo mula sa website na ito:
http://www.crfcap.org/mod/page/view.php?id=93

THURSDAY, APRIL 17, 2014 VOL. 2 NO. 16

SMHS Students Make Impact in Sacramento

"They sincerely made San Marino High School look good."
— Peter Paccone, teacher

Pamprosesong tanong:
1. Ano ang isyu na nais bigyang tugon ng mga mag-aaral ng Sacramento?
2. Paano nila ito ginawa?
3. Ano-ano ang mga kinailangan nila para sa pagbibigay solusyon sa isyu?

Para sa karagdagang halimbawa ng mga proyekto na ginawa ng mga kabataan ay pwede mong suriin ang ilan sa mga ito:
http://www.crfcap.org/mod/page/view.php?id=93

ashboard Home About CAP Student Action Connect Contests Youth Board Media Gallery

Examples of Civic Actions:

Julianna from Douglas County, CO is working on restoring budget cuts to P.E.	Destinee's group in Cincinnati, OH is working on a traffic safety problem.	Alexandra and her team from Norco, CA are working on hazardous electrical lines near an airport.
Paola, Cesar, Josue, and Brenda from California are working to get healthier snacks on school campus. Take a look at their proposal.	 Gustavo and Michelle from Maine West HS in Illinois are working to pass the Dream Act. Take a look at their art, letters to policy makers.	Nancy is tackling the issue of texting while driving. For her first civic action, she created a banner for students at her school to sign and make a pledge not to text and drive. See Nancy's Civic Action Planner-Civic Action 1.
Nathan from Maine West HS in Illinois created a petition to encourage support for the President's college access plan.	Baxter is working on raising awareness of homelessness in and around the Ft. Collins area. Take a look at his proposal.	Gloribel from California is working to inform her community about spaying and neutering their cats and dogs. Take a look at her proposal.
Chelsea from Colorado is working to stop mistreatment of children with special needs. Take a look at her proposal.	Tyler from Las Vegas wants to enrich the culture of his city by bringing local bands to a historic landmark theater currently not in use. Click here to hear	Jackie and Jenna are working to raise awareness of the No Child Left Behind law. Take a look at their proposal.

GAWAIN 28 Ito ang Tugon Ko..

Ang gagawin mong tugon ay dapat na:

- natukoy mo ang problema o isyu na nais bigyang solusyon
- may malinaw na hakbang
- natutukoy ang mga impormasyong kailangan
- natutukoy ang mga personalidad at institusyon na makakatulong sa pag-resolba sa isyu
- nakakabuo ng naangkop na solusyon sa isyu

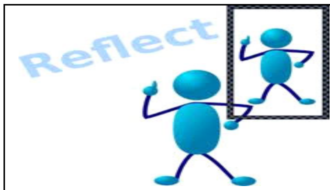
- Gamitin ang Microsoft Word na software sa paggawa mo ng proposal at i-upload rito ang files: https://wiggio.com/#tpl=posts_0
- Pagkatapos mong mai-upload ito ay magbigay ka ng komento sa mga nai-upload na files ng ka-klase.
- Kung mayroon ka pang katanungan ay makipag-chat sa ka-klase gamit ang discussion board o di kaya ay bumuo ng sariling chatroom sa http://www.chatzy.com/

Maraming kabataan sa mundo ang gumagawa ng simpleng hakbang para sa pagbabago at pagtugon sa mga isyu. Makipag-collaborate sa kanila, sundan mo ssa susunod na gawain kung paano.

GAWAIN 29 I-change

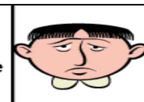
Ibahagi mo ang proyektong nabuo sa website na ito:

- http://www.globalschoolnet.org/gsnpr/ -makipag-collaborate, i-upload ang proyekto

	Ang naging damdamin ko sa paksang ito ay: ________________________________ dahil_____________________________.Sa palagay ko mas mabuting ____________________________ ____ _

GAWAIN 30 SRL Self-Evaluation

Punan mo ang kahon ng mga aralin o gawain ng iyong pagtataya sa iyong naging karanasan o antas ng pang-unawa rito.

 I did a great job!	 Hmmm, there's more I could add.	 I can do much better on this part.

GAWAIN 31 Peformance Task

Upang wakasan na nang tuluyan ang pagkakabuwis ng buhay ng mga Pilipino tuwing may nagaganap na sakunang dulot ng kalikasan, inatasan ng pamahalaang sentral ng Pilipinas ang lahat ng Provincial Disaster and Risk Reduction and Management Council na magsagawa ng kanya-kanyang plano upang makabuo ng komprehensibong pamamaraan kung paano maaabot ang zero casualty sa lahat ng uri kalamidad. Nagdesisyon naman ang PDRRMC ng inyong lalawigan na atasan ang lahat ng pangkat at institusyon (paaralan, pampribado at pampublikong opisina at pangkat, Simbahan, media at iba) sa inyong lugar na magsagawa ng malilinaw at konkretong planong tutugon sa kautusang ito.

Ipapasa ang mga ito sa inyong PDRRMC upang kanilang aprubahan subalit papasa lamang ang mga ito kung makasusunod ang mga planong ito sa mga sumusunod:

1. May tama, konkreto, ispesipiko at sapat na impormasyon ang plano ukol sa kalamidad at sa mga hakbang na kailangang gawin ng mga mamamayang nasa ilalim ng kontrol/pangangalaga at impluwensiya ng bawat pangkat at institusyon.

2. Nababagay ang mga impormasyon at hakbang ng plano sa konteksto ng pangkat at institusyon at ng mga mamamayang nasa ilalim ng kanilang kontrol/pangangalaga at impluwensiya.

3. Impormatibo, madaling maunawaan, madaling maipakalat at kayang gawin ang plano ng mga pangkat at institusyon at ng mga mamamayang nasa ilalim ng kanilang pangangalaga/kontrol at impluwensiya na umaasa hindi sa pamahalaan at sa iba ang pagpapatupad ng plano kung hindi sa mismong kakayahan, kagamitan at kayamanan (resources) nila.

<table>
<tr><td colspan="4">TRANSFER GOAL:

Ang mga mag-aaral sa kanilang sariling kakayahan ay nakabubuo ng angkop na plano na tutugon sa mga hamong pangkapaligiran.</td></tr>
<tr><td colspan="4">TRANSFER TASK SCENARIO GOAL:
Makatulong na maabot ang zero casualty sa lahat ng kalamidad</td></tr>
<tr><td>ROLE 1
A – Mga opisyal ng barangay</td><td>ROLE 2
B – Pinuno ng istasyon ng radyo</td><td>ROLE 3
C- Isang empleyado ng Philippine Information Agency</td><td>ROLE 4
D – Pinuno ng isang banda ng mga mang-aawit</td></tr>
<tr><td colspan="4">AUDIENCE</td></tr>
</table>

A. Mga ka-baranggay, B. PDRMMC, C. Mga pinuno ng lalawigan at PDRRMC			
SITUATION Pangangailangang makagawa ng planong at kampanya na tutugon sa hamon ng zero casualty.			
PRODUCT 1 Planong tutugon sa hamon ng zero casualty tuwing may kalamidad na maaaring tumama sa inyong barangay	PRODUCT 2 Radio play na naglalayong makamit ang zero casualty tuwing may kalamidad	PRODUCT 3 Isang eksibisyon ng mga larawan at impormasyong ililibot sa buong lalawigan upang maturuan ang mga taga-rito tungkol sa mga hakbanging kailangang gawin upang maabot ang zero casualty tuwing may kalamidad.	PRODUCT 4 Isang kantang magiging tema ng lalawigan para sa pangangampanya nito para sa zero casualty tuwing may kalamidad
STANDARDS: Impormatibo, Naangkop, Nakakakuha ng Suporta (Audience Impact)			

Ang iyong nabuong mga produkto ay tatayain ayon sa rubric na ito:

PERFORMANCE TASK RUBRIC

BATAYAN	KATANGI-TANGI (4 PUNTOS)	MAHUSAY (3 PUNTOS)	KATAMTAMAN (2 PUNTOS)	NAGSISIMULA (1 PUNTO)
PAGIGING TAMA AT KUMPLETO	Bukod sa tama, konkreto, ispesipiko at kumpleto ang lahat ng mga impormasyon at hakbangin, may mga naidagdag pang mga katangian halimbawa ay pagiging malikhain sa plano.	Tama, konkreto, ispesipiko at kumpleto ang lahat ng mga impormasyon at hakbangin sa plano.	May mga mali, hindi konkreto at ispesipiko at sa halip ay teoretikal at pangkalahatan at kulang na impormasyon at hakbangin sa plano.	Mali-mali, hindi konkreto at ispesipiko at sa halip ay teoretikal at pangkalahatan at kulang ang mga impormasyon at hakbangin sa plano.
PAGIGING NABABAGAY	Bukod sa nababagay sa isang barangay na nasa tabing dagat, napaliligiran ng mga kabundukan at malayo sa sentro ang lahat ng nilalaman ng plano, nagsama rin ito ng mga dagdag halimbawa na ay kung saan kukuha ng mga pandagdag na pondo para sa	Nababagay sa isang barangay na nasa tabing dagat, napaliligiran ng mga kabundukan at malayo sa sentro ang lahat ng nilalaman ng plano.	Bahagya lamang na nababagay sa isang barangay na nasa tabing dagat, napaliligiran ng mga kabundukan at malayo sa sentro ang plano sapagkat may mga nilalaman itong para sa isang barangay na moderno, nasa kapatagan	Hindi nababagay sa pangkalahatan sa isang barangay na nasa tabing dagat, napaliligiran ng mga kabundukan at malayo sa sentro ang plano sapagkat halos lahat ng mga nilalaman nito ay

	pagtustos sa mga kakailanganin.		at malapit sa sentro.	para sa isang barangay na moderno, nasa kapatagan at malapit sa sentro.
PAGIGING MAISASAKA-TUPARAN	Bukod sa pagiging impormatibo at madaling maunawaan, maipakalat at gawin ang plano, nagsama rin ito ng mga pamamaraan upang maisali/masangkot ang lahat ng mamamayan ng barangay sa pagpapatupad nito	Impormatibo at madaling maunawaan, maipakalat at gawin ang plano.	May mga nilalaman at katangian ang plano na maaari pang ayusin upang mas maging impormatibo at mas madali pang maunawaan, maipakalat at gawin.	Hindi impormatibo atmahirap maunawaan, maipakalat at gawin ang plano sa pangkalahatan.

Matapos mong maisagawa ang iyong nabuong plano ay I upload ito sa http://flipsnackedu.com/.

Balikan mo ang simula ng modyul kung saan mo sinagot ang mga sumusunod:

Ano sa palagay mo ang layunin mo sa araling ito? Paano mo ito maisasagawa? Ano ang maari mong gawin upang matapos ang aralin sa takdang panahon? Ngayon, isulat kung ano ang nakatulong sa iyo sa pagtapos nitong modyul.

GLOSSARY OF TERMS USED IN THIS LESSON:

1. **Kontemporaryong Isyu**. Mga isyu o suliranin sa iba't-ibang aspeto na dinaranas sa kasalukuyan.

2. **Unemployment**. Kawalan ng trabaho bunga ng ilang mga salik.

3. Sustainable Development. Sustainable development is defined as balancing the protection of the natural environment with the fulfillment of human needs so that these needs can be met not only in the present, but in the indefinite future.
   http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Sustainable_development
4. Globalization. Ang globalisasyon ay maaring ilarawan bilang proseso ng pag-igting ng pagkakaugnay-ugnay ng mga bansa sa daigdig. Kinakikitaan ito ng mga elemento ng: liberalisasyon, deregulasyon at pribatisasyon.

REFERENCES AND WEBSITE LINKS USED IN THIS LESSON:

WEB2.0
http://www.flipsnack.com/

http://www.globalschoolnet.org/gsnpr/ -makipag-collaborate, i-upload ang proyekto

PANGHULING PAGTATAYA

Binabati kita! Narating mo na ang bahagi ng modyul na tatayain ang iyong nalalaman sa araling ito. I-klik ang titik ng iyong napiling sagot. Makikita mo lamang ang kabuuan ng iyong nakuhang iskor pagkatapos mong masagutan ang lahat ng aytem. Kung mataas ang iyong makukuha at makapapasa ka, magpapatuloy ka sa susunod na modyul. Subalit kung ang iyong nakuha ay mababa sa hinahangad na lebel, ikaw ay kinakailangang bumalik at kunin ulit ang modyul na ito.

Basahing mabuti ang mga sumusunod na tanong, I-klik ang titik ng wastong sagot.

PANGHULING PAGSUSULIT

MC ITEM

Para sa katanungan sa aytem 1 at 2 gamiting batayan ang Larawan1

1. Ano ang dahilan ng pagkakaroon ng unemployment?

   a. WTO at NAFTA
   b. Ang malayang kalakalan o free trade
   c. Ang pagtatanggal ng Amerika ng mga tauhan.
   d. Kawalan ng karapatan ng manggagawa.

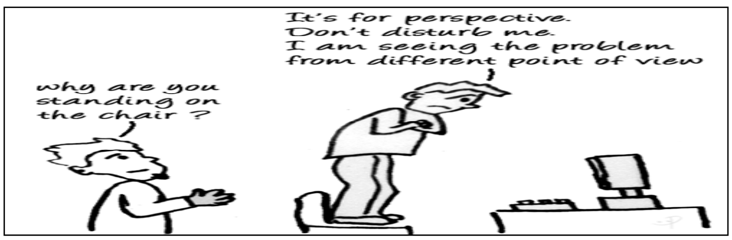
2. Ang NAFTA at WTO ay mga pangunahing institusyon na tagpagtaguyod ng globalisasyon. Ito ay kabilang sa mga _____.
   a. mass media
   b. mutinational na korporasyon
   c. non-Government Organization
   d. internasyunal na Organisasyon

3. Alin sa mga sumusunod ang isang halimbawa ng patunay na tinatamaan ang Pilipinas ng tsunami?
   a. Ang nangyari sa Gitnang Luzon noong 1990s
   b. Ang nangyari sa Kabisayaan noong 2013
   c. Ang naranasan ng Baguio, Dagupan at Cabanatuan noong 1990

d. Ang naranasan ng mga lugar na nakapaligid sa Moro Gulf noong 1970s

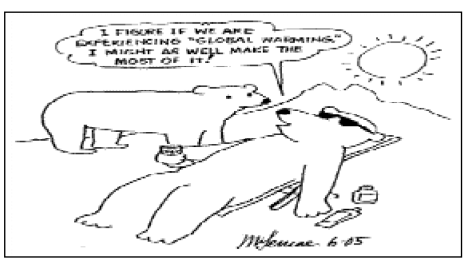
4. Aling impormasyon ang hindi matatagpuan sa Project NOAH website? -
   a. Mga lugar sa Pilipinas na binabaha.
   b. Mga lugar sa Pilipinas na maaaring makaranas ng pagguho ng lupa.
   c. Mga lugar sa Pilipinas na dadaanan ng isang bagyong padating.
   d. Mga lugar sa Pilipinas na tatamaan ng isang lindol.

5. Ano ang ipinapahayag ng larawan tungkol sa gawi at pananaw ng tao sa mga problema o isyu?

   a. Direktang tinutugunan ang isyu gamit ang kaalaman sa tulong ng teknolohiya.
   b. Makinig sa iba't-ibang tao upang magkaroon ng balanseng pananaw sa isyu.
   c. Maaglaan na panahon sa pamuuni-muni para alaman ang sagot sa problema.
   d. Iwasang madiktahan ng ibang tao.

6. Ano ang nais ipahayag ng larawan tungkol sa klima?

   a. Masasanay rin ang mga tao at hayop tulad ng polar bear sa malamig na panahon.
   b. Nagkakaroon ng epekto sa paraan ng pamumuhay ng tao at mga hayop ang nagbabagong klima ng daigdig.
   c. Magiging mainit ang daigdig.
   d. Kailangang maghanda sa pagbabago ng klima.

7. Lahat ng mga nasa hanayan ay paraan upang malutas ang suliraniin ng unemployment, Malian sa isa. Ano ito?
   a. nasyunalisasyon ng mga kumpanya
   b. pagbibigay ng skills training

c. pagbabawas ng mga supervisor
d. karagdagang badyet sa edukasyon.

8. Ano ang implikasyon ng unemployment sa pamumuhay at sa pag-unlad ng ekonomiya ng bansa?

a. Pagtaas ng kontraktwalisasyon.
b. Magkakaron ng implasyon at mahihirapan ang tao.
c. Babagsak ang ekonomiya.
d. Maraming ayaw nang mag-aral.

9. Ano ang mabubuo mong hinuha sa mga sitwasyon sa daigdig?

10.7 million children worldwide do not live until their fifth birthday	More than 1 billion people survive in hopeless poverty on less than $1 day	The world's richest 500 individuals have a combined income greater than that of the poorest 416 million.

a. Dumarami ang mahirap at walang pinag-aralan.
b. Hindi madali ang mabuhay sa daigdig.
c. Laganap ang sitwasyon ng di pagkakapantay-pantay.
d. May ibang sinuswerte sa buhay.

10. Ang larawan sa ibaba ay nagpapakita ng epekto ng globalisasyon , paano mo mapagpapabuti ang pamumuhay ng tao sa kanyang kapaligiran?

a. Isapubliko o inasyunalisa ng mga pagunahing institusyon.
b. Pagpapatatag ng mga polisiyang proteksyunismo
c. Pagbabantay sa karaptang pantao.
d. Malayang kalakalan

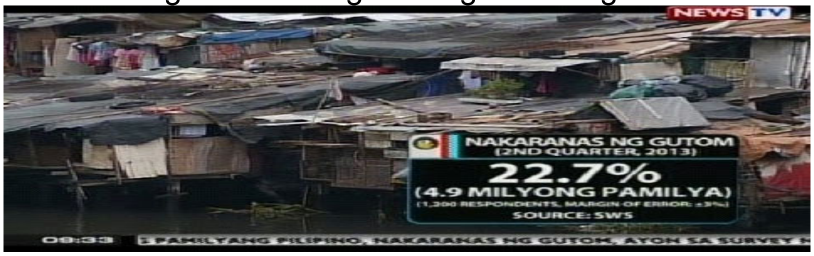
11. Sa ating mga murang edad, ano ang maaari nating maitulong tuwing may sakunang pangkalikasan sa ating pamayanan na mababasa sa kuwentong ito ng kabayanihan ni Janela Lelis?
    a. Pagtulong na pangalagaan ang mga kagamitan ng ating paaralan at tahanan
    b. Pagtulong sa mga kababayan sa mga paraang ating makakaya
    c. Pagiging isang magandang halimbawa sa iba sa pamamagitan ng iyong mga aksiyon
    d. Lahat ng ito ay tama

12. Alin sa mga sumusunod ang isang patunay na may padating na tsunami?
    a. Malakas na pag-ulan
    b. Biglang pagkawala ng tubig sa dalampasigan
    c. Pananahimik ng mga hayop sa kapaligiran
    d. Paglangoy ng mga isda papuntang baybay dagat

13. Alin sa mga sumusunod ang isang halimbawa ng isang sakunang pangkalikasan? - Acquire
    a. Ang hurricane na si Katrina noong 2005
    b. Ang pagtagas ng langis sa Exxon Valdez noong 1989
    c. Ang Labanan sa Mamasapano, Maguindanao noong 2015
    d. Ang pagtagas ng mga materyales na radioactive mula sa Chernobyl noong 1986

14. Alin sa mga sumusunod ang HINDI dapat gawin upang tuwing may babala na isang malakas na bagyong padating?
    a. Makinig sa radio
    b. Bisitahin ang Project NOAH website
    c. Huwag pansinin sapagkat sanay naman na sa mga ganitong pangyayari*
    d. Kumunsulta sa mga opisyal ng barangay tungkol sa evacuation plans kung kinakailangan

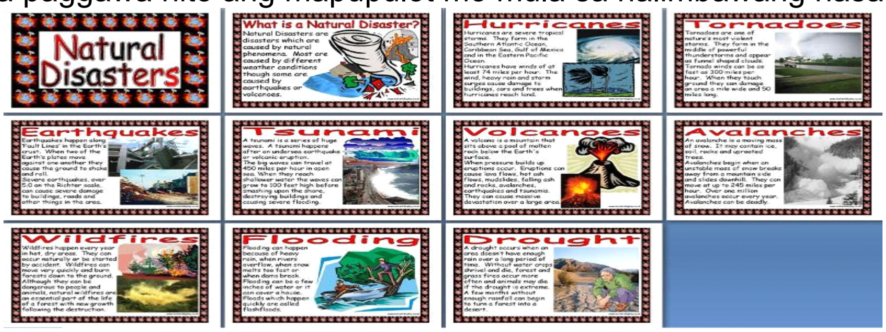
15. Panoorin ang video at sagutin ang katanungan sa ibaba.

Nagkaroon ng problema sa pagkagutom sa Pilipinas .Paano ito dapat bigyang tugon?

a. Mamahagi ng buwanang tulong pinansyal sa mahiirap na pamilya.
b. Magsagawa ng sarbey at tukuyin ang dahilan ng isyu bago bumuo ng programa para rito.
c. Ipatupad ang isang programa na halaw o kapareha sa isang bansa. .
d. Mag-import ng bigas at gulay sa ibang bansa para maraming suplay sa pamilihan.

16. Kung gagawa ka ng isang poster para sa pagpapakalat ng mga impormasyon tungkol sa mga sakunang pangkalikasan, Anong mga importanteng bagay tungkol sa paggawa nito ang mapupulot mo mula sa halimbawang nasa ibaba?

a. Mahalagang makulay ang poster upang makatawag ng pansin
b. Mahalagang may mga kasamang nababagay na larawan ang poster upang madaling maunawaan
c. Mahalagang naglalaman ng mga importante at tamang impormasyon ang poster upang magabayan ng tama ang mga makakikita nito
d. Lahat ng ito ay tama

17. Paano magiging angkop ang poster na nasa aytem 16 sa konteksto ng Pilipinas?

a. Panatilihin ang lahat ng lamang impormasyon at larawan nito.
b. Tanggalin ang tungkol sa tornado at avalanche.
c. Palitan ang sa avalanche nang tungkol sa landslide.
d. Palitan nang buo ang poster sapagkat hindi nababagay ang nilalaman nito sa Pilipinas

18. Tuwing walang mga trahedyang inaasahan, alin ang dapat HINDI gawin? -
    a. Magpasalamat at maging kampante na walang padating na sakuna
    b. Manatiling maalam sa pamamagitan ng pagbabasa, panunood at pakikinig ng balita
    c. Palaging balikang aral (review) ang mga hakbanging kailangang gawin tuwing may sakuna
    d. Tiyaking maayos pa ang laman ng emergency kit (go bag)

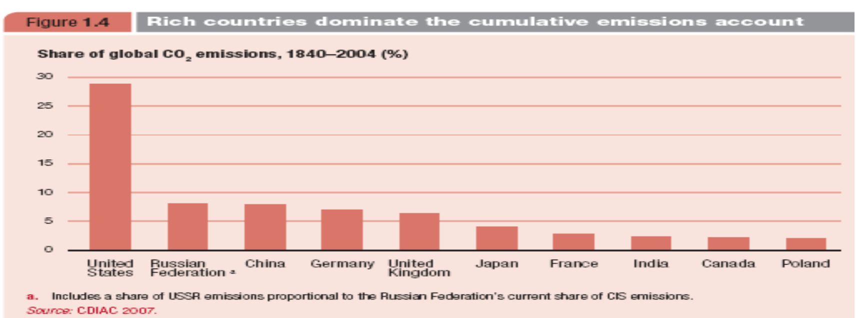
19. Ano ang mga hakbang upang mabigyang solusyon ang isyu ng unemployment?

    a. Mag-plano ng rally upang pigilan ang WTO..
    b. Mag-sarbey at alamin ang mga salik na nagdulot ng suliranin.
    c. Mangampanya sa radio at TV.
    d. Hayaan lamang ito dahil maayos rin.

20. Suriin ang graph tungkol sa mga bansang nagbubuga ng cabon dioxide sa mundo.

Ang pangunahing dahilan ng pag-init ng mundo o global warming ay bunga ng pagbubuga ng kemikal na karbon. Paano ito dapat bigyang tugon?

    a. Tukuyin ang mga industriyang naitatag sa mga bansa at maghanap ng alternatibong pagkukunan ng enerhiya.
    b. Mamahagi ng libreng aircon at electric fan sa mga maiinit na lugar.
    c. Pagpigil sa pagputol ng mga puno o ipatupad ang total log ban.
    d. Isabatas ang sapilitang paggamit ng mga bisekleta sa lahat ng bansa.